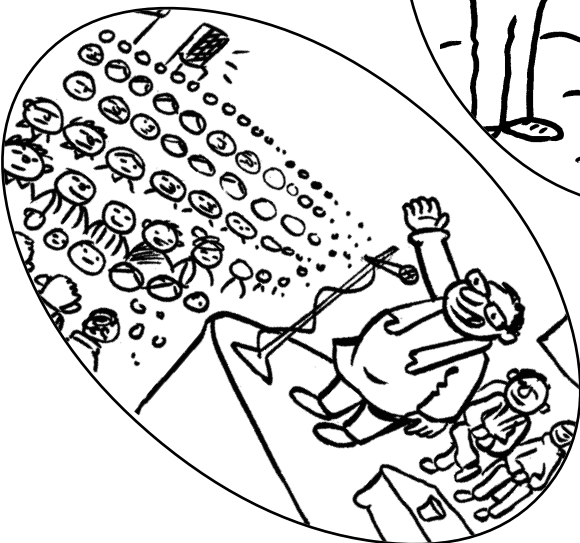
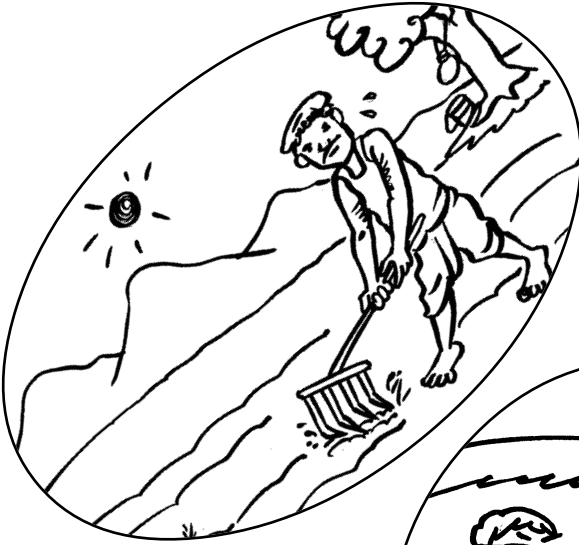

మన్నెలలో...

సంపుటి 22 సంచిక 2

ఏప్రిల్ - జూన్ - 2018

ఆదివాసీలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు

ఎడిటోరియల్ టీం

పి.యస్. అజయ్ కుమార్
 ఎల్. మల్లిక్
 పి. రఘు
 పి. త్రినాధరావు
 టి. కాంతారావు

అడ్వైజరీ కమిటీ

కె. గంగారావు
 ఇ. మహాలక్ష్మి
 బి. సూర్యం
 బి. చక్రధర్
 ఎ. సూర్యనారాయణ
 ఎ. కృష్ణారావు
 పి. గున్నమ్మ

చిత్రకారులు

బి. హరి

ప్రచురణకర్త

‘పరిచయ’

ప్లాట్ నెం. 110, ఎండాడ
 సెనోరా బీచ్ రిసార్ట్స్ దగ్గర
 విశాఖపట్నం - 530 045
 ఫోన్ : 0891-2526663
 2735332
 e-mail : mannemlo@laya.org.in
 Web : www.laya.org.in

ముద్రణ

లయల్ ప్రెస్ కంప్యూటర్ సర్వీసెస్
 29-42-18,
 ఎస్.బి.ఐ. కోలని
 జడ్డికోర్డు ఎదురుగా
 విశాఖపట్నం - 530 020
 ఫోన్ : (0891) 2565270

ఈ ఏడాది ఎండలు తమ ప్రతాపాన్ని చూపాయి. అయితే గుడ్డిలో మెల్లగా వానాలు కూడా బాగానే పడ్డాయి, పడుతున్నాయి. ఆదివాసీ రైతులు, మైదాన ప్రాంతాలలోని ఆదివాసీతర రైతులు ఇరువురు వ్యవసాయ పనులలోకి దిగారు. ప్రతి ఏడాది వర్షాలు మొదలుకాగానే రైతులు చేసే “ఏరువాక”ను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రభుత్వ కార్యక్రమంగా ప్రకటించింది ముఖ్యమంత్రి నాట్లు వేసారు, సంతోషం. దేశ వ్యాప్తంగా రైతులు ఎదుర్కొంటున్న వ్యవసాయ సమస్యలపై ఎంతో కొంత చర్చ జరుగుతుంది. అయితే ఆదివాసీ రైతులు సాధారణ రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలతో బాటు కొన్ని ప్రత్యేక సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారు. దానిపై తగినంత చర్చ జరగకపోవడం బాధకరం. ఈ సంచికలో ‘రైతులందు ఆదివాసీ రైతులు వేరయా’ అనే వ్యాసం అలాంటి చర్చను లేవదీయడానికి ఉద్దేశించినది.

అదే విధంగా “ఆదివాసీలందు నాన్-షెడ్యూల్ ఆదివాసీలు వేరయా” అని మనం చెప్పుకోవచ్చు. చాలా మందికి అంతగా తెలియని ఒక ప్రత్యేక సమస్య “నాన్-షెడ్యూల్ ఆదివాసీలు”. ఇక ఆదివాసీ ప్రాంతాలు ముఖ్యంగా పర్యాటక ఆకర్షణ గల ప్రాంతాలు (ఉదా.కు అరకు). వర్తక, వ్యాపార, వాణిజ్యాలు విస్తరిస్తున్న ఆదివాసీ 5వ షెడ్యూల్ ప్రాంతాలలో గిరిజనేతరుల జనాభా పెరుగుతున్నది. అదీగాక ఆదివాసీల నుండి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, వ్యాపారాలు, కాంట్రాక్టులు, రాజకీయాలలోకి ప్రవేశించిన ఒక చిన్న మధ్య తరగతి వర్గం వారి జీవన విధానాల కారణంగా కొన్ని మండల కేంద్రాలు, (ఉదా.కు పాడేరు)లో జనాభా పెరిగిపోతున్నది. ఇది ప్రస్తుతం గ్రామ పంచాయతీలుగా వున్నాయి. పెరుగుతున్న జనాభా, నిర్మాణాలు, పారిశుధ్య అవసరాలు గ్రామ పంచాయతీలు తీర్చలేక సతమతమవుతున్నాయి. కనుక వీటిని ‘మున్సిపాలిటీలుగా’ మార్చాలని డిమాండ్ పెరుగుతున్నది. 5వ షెడ్యూల్ ప్రాంతాలలో నగర పాలక సంస్థల ఏర్పాటు, పనితీరుని గూర్చి వ్యాసాన్ని ఈ సంచికలో ప్రచురిస్తున్నాం. వాటితో బాటు పంచాయతీరాజ్ షెడ్యూల్ ప్రాంతాల విస్తరణ చట్టం (PESA) నియమాలకు సంబంధించి గత సంచికలో మిగిలిపోయిన భాగాన్ని ఈ సంచికలో ఇస్తున్నాం. ఆదివాసీ యువజనులు, విద్యార్థులు వీటిని లోతుగా అధ్యయనం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాం.

ఇందులో....

రైతులందు ఆదివాసీ రైతులు వేరయా! 1

షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు మున్సిపాలిటీల విస్తరణ బిల్లు జాడేది? 4

స్వార్థరాజకీయ ప్రయోజనాల కోసమే బోయలను ఎస్టీల్లోకి చేర్చే నిర్ణయం..... 8

ఉపాధి హామీ కూలీలకు గత 18 నెలలుగా చెల్లించని వేతనాలు 12

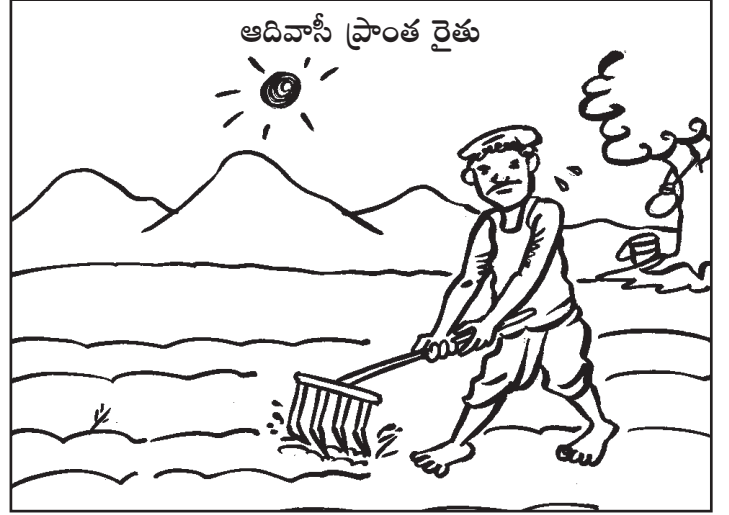
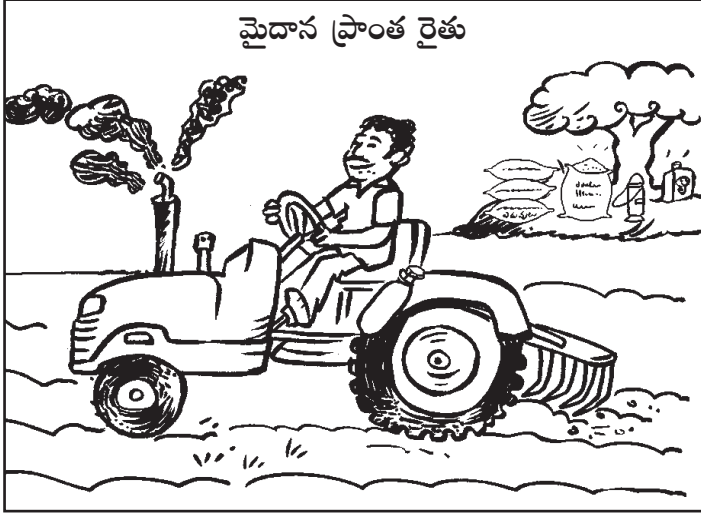
నాన్-షెడ్యూల్ ఆదివాసీలు అంటే ఎవరు?..... 15

కళకు సామాజిక ప్రయోజనమే లక్ష్యం!..... 19

‘పెసా’ చట్టం అమలుకు మార్గదర్శకాలు..... 24

వార్తలు - విశేషాలు 31

‘మన్నెం లో...’ ప్రచురింపబడే వ్యాసాల్లోని అభిప్రాయాలు ఆయా రచయితలవి మాత్రమే. పత్రిక వాటితో ఏకీభవించిందని అనుకోరాదు.

రైతులందు ఆదివాసీ రైతులు వేరయ్యా!

రైతు అనగానే మనకి ఇద్దరి ప్రస్తావన వస్తూంటుంది. ఒకరు వ్యవసాయం స్వయంగా చేయకపోయినా వ్యవసాయ భూమికి పట్టా హక్కులు కలిగి తమను తాము రైతులుగా చెప్పుకునేవారు. వ్యవసాయం పేరుతో వచ్చే సకల సదుపాయాలు వీరు పొందుతారు. భూమి మీద 'లీగల్' హక్కులు వున్నా లేకపోయినా వ్యవసాయాన్ని చేసేవారు రెండవరకం రైతులు. మనకు మూడు పూట్ల ఆహారం అందుతున్నది వీరి ద్వారానే. ఇంచుమించుగా మన ఆదివాసీ రైతులందరు ఈ కోవకే చెందుతారు. అయితే సాధారణ రైతుల నుండి ఆదివాసీ రైతులను వేరుచేసి చూడాలని నేను అంటాను. అలా ఎందుకు చూడాలి? ఎందుకు ఆ తేడా? వివరించడమే ఈ వ్యాసం ఉద్దేశం.

భౌగోళిక ప్రాంత ప్రభావం
ఆయా మానవసమాజాలు
అన్నింటిపైన వుంటుంది,
ఆదివాసీలపై ఎక్కువగా వుంటుంది.
ఎత్తయైన కొండల మీద వుండే
ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు
(ఉదాహరణకు విశాఖ
ఆదివాసీ ప్రాంతం), మైదాలకు
విస్తరించిన ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు,
తెగలకు తేడా వుంటుంది.
మరీ ముఖ్యంగా మైదాలకు
విస్తరించిన ఆదివాసీ ప్రాంతాలపై
ఆదివాసీతరుల చొరబాటు
ప్రభావం చాలా ఎక్కువగా
కనిపిస్తుంది.

చర్చలోకి వెళ్లే ముందు కొన్ని మినహాయింపులు చెప్పాలి. రాష్ట్రంలోని అన్ని ఆదివాసీ ప్రాంతాలు ఒకటి కావు. ఆదివాసీల జీవన విధానాన్ని వారు వున్న భౌగోళిక ప్రాంతాలు బలంగా ప్రభావితం చేస్తాయి. ఆ మాటకు వస్తే భౌగోళిక ప్రాంత ప్రభావం ఆయా మానవసమాజాలు అన్నింటిపైన వుంటుంది, ఆదివాసీలపై ఎక్కువగా వుంటుంది. ఎత్తయైన కొండల మీద వుండే ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు (ఉదాహరణకు విశాఖ ఆదివాసీ ప్రాంతం), మైదాలకు విస్తరించిన ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు, తెగలకు తేడా వుంటుంది. మరీ ముఖ్యంగా మైదాలకు విస్తరించిన ఆదివాసీ ప్రాంతాలపై ఆదివాసీతరుల చొరబాటు ప్రభావం చాలా ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. వ్యవసాయంలో కూడా మీరు ఈ తేడాను చూడవచ్చు. పత్తి అంటే ఏమిటో తెలియని ఆదివాసీ గ్రామాలలో నేడు పత్తి పంట కనిపించడానికి కారణం ఇదే. నేను రోజువారీ పనిలో గమనించిన అనుభవం నుండి చెపుతున్న విషయాలు ఇవి. అంతే తప్ప నమూనాలు, అధ్యయనాలు చేసి సేకరించిన గణంకాల దన్నుతో చెపుతున్నవి కాదు.

పర్యావరణ అవగాహన, చైతన్యం బాగా పెరిగిన తరువాత 'కార్బన్ ఫుట్ ప్రింట్' అనే భావన ఒకటి ముందుకు వచ్చింది. అంటే ఒకరి (ఒక సమూహపు) జీవనవిధానం కర్బన ఉద్గారాలను ఎంతవరకు పర్యావరణంలోనికి విడుదల చేస్తుందో ఇది తెలియపరుస్తుంది. ఎంతగా కర్బన ఉద్గారాలను / వ్యర్థాలను వదిలితే అంత నాగరికతగా భావించే దశ నుండి, ఎంత తక్కువగా వదిలితే అంత గొప్ప జీవన విధానంగా గుర్తించి, గౌరవించే వైపుగా, నెమ్మదిగా, నెమ్మదిగా అడుగులు పడుతున్నాయి. మన (ఆదివాసీతర) గ్రామీణ వ్యవసాయ సమాజాన్ని పనిగట్టుకొని యాంత్రికరించి (దానిని మరింతగా కొనసాగిస్తూ), ప్రకృతిలో భాగమైన వ్యవసాయాన్ని (లాభాలు ...మరిన్ని లాభాలు) ప్రకృతి వినాశనకారిగా మార్చారు.

కూరకు తాళింపు, బట్టకు జాడింపు ఇంపు

మేము పనిచేస్తున్న ఒక గ్రామంలో, గిరిజనేతరులకు - ఆదివాసీలకు మధ్య వున్న ఒక భూమి సమస్యలో మాకు ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఎదురయ్యింది. ఆ గ్రామం మైదానాలకు అందుబాటులో వున్న ఆదివాసీ గ్రామం. 12 ఎకరాలలో పల్లం (తరి) భూమిలో, వారు 8 ఎకరాలలో గత ఏడాది వరి పంట వేయలేక పోయారు. ఎందుకంటే, ఆదివాసీలు భూమి దమ్ము పట్టడానికి ట్రాక్టర్లు కిరాయికి పెట్టుకోగానే గిరిజనేతరులు ఆ ట్రాక్టరు యజమానులకు ఫోన్ చేసి బెదిరించడం మొదలు పెట్టారు. ఆదివాసీలు ఈ ట్రాక్టర్లను నమ్ముకొని ఏరు ఎద్దుల ఎప్పుడో వదిలేశారు. చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాలలో ఎంత వెదికినా ఒక్క ఏరు (ఎద్దుల జత) కూడా కిరాయికి లేదు. దాంతో ఈ ఆదివాసీలు ఈ ఏడాది ఏరు, ఎద్దులు సమకూర్చుకొని పనిలో పడ్డారు. ఒకప్పుడు ఎలాంటి కర్షణ ఉద్ధారాలను విడుదల చేయని నాగలి, ఎద్దుల వ్యవసాయం నుండి, విదేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకొనే డీజిల్ను మండించే వ్యవసాయానికి మనం నేడు చేరుకున్నాము.

ఇప్పుడు నేను చెప్పిన ఆదివాసీ గ్రామంలాంటి వాటిని మినహాయిస్తే మొత్తంగా ఆదివాసీ వ్యవసాయం నేటికీ కర్షణ ఉద్ధారాలను పర్యావరణంలోకి వదలని వ్యవసాయంగానే వుంది. కొన్ని ఆదివాసీ తెగలు, ఉదాహరణకు విశాఖ ఆదివాసీ ప్రాంతంలో కొందులు, పాత భద్రాచలం డివిజన్లో కొండ రెడ్లసాగు మానవ శారీరక శ్రమ (పశు శక్తి వాడకం కూడా తక్కువ) పైనే ఆధారపడి వుంటుంది. నిజానికి, ఈనాటి పరిస్థితిలో ఇదెంతో గొప్ప విషయం. ప్రకృతిని నాశనం చేయని ఈ ఆదివాసీ వ్యవసాయం పట్ల ఎంతో గౌరవం చూపించవలసిన తరుణం. దానిని నిలబెట్టడానికి, అదర్థంగా స్వీకరించడానికి ఎంతో చేయవలసి వుండగా - పర్యావరణ పరిరక్షణ మానవాళి ముందున్న పెను సవాల్ అంటూ అంతర్జాతీయ వేదికల మీద ఊకదంపుడు ఉపన్యాసాలు దంచే నేతలకు - కనీసం ఆ స్పృహకూడా వున్నట్లు కనిపించదు. ఆదివాసీల వ్యవసాయం జీరో (0) 'కార్బన్ ఫుట్ ప్రింట్' వ్యవసాయం (అనగా ఎలాంటి కర్షణ ఉద్ధారాలను విడుదల చేయని వ్యవసాయం). పర్యావరణ వినాశనకారిగా మారిపోయిన ఆదివాసీతరుల వ్యవసాయాన్ని చూసి గుండెలను బాదుకుంటూ, తిరిగి దాన్ని ప్రకృతిలో భాగం చేయాలని కంకణాలు కట్టుకుంటున్నవారు, ఆనాటి నుండి ఈ నాటికీ పర్యావరణలో భాగమైన వ్యవసాయాన్నే తమ జీవన విధానంగా కొనసాగిస్తున్న ఆదివాసీలకు ఇవ్వవలసిన గౌరవం, చేయవలసిన సహాయం చేస్తున్నారా? అంటే అది చేయకపోగా అక్కడకు వెళ్ళి వాళ్ళను చెడగొట్టే పనిమాత్రం దండిగా చేస్తున్నారు.

వ్యవసాయానికి విత్తనం కీలకం, విత్తులేనిదే సేద్యం లేదు. ఎండమావుల వంటి అధికోత్పత్తి, మరింత లాభం అనే వెర్రి పరుగులో తన చేతిలో ఉన్న విత్తనాన్ని వదులుకొని, కంపెనీలు విత్తనం ఇస్తేనే సాగు సాగించే పరిస్థితికి నేడు చేరుకున్నారు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే రైతులు సాగును తీసుకువెళ్ళి కంపెనీల చేతిలో పెట్టారు. కానీ అదివాసీలు తమ స్వేచ్ఛను, సార్వభౌమత్వాన్ని కోల్పోలేదు. వారి సాగు వారి చేతిలోనే వుంది. కంపెనీ విత్తనాలకు సబ్సిడీ ఇచ్చే ప్రభుత్వాలు వీరికి ఎలాంటి సహాయము చేయవు.

'అదునులో' 'మదుపు' (పెట్టుబడి) వ్యవసాయానికి 'లైఫ్ లైన్' లాంటిది. ఆదివాసీతర వ్యవసాయానికి పెట్టుబడి సమకూర్చే వ్యవస్థలు వున్నాయి. (వాటి పనితీరులో సమస్యలు వున్న మాట నిజం). కానీ ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో ఆ వ్యవస్థలే లేవు. అసలు ఆదివాసీలకు పెట్టుబడి అవసరాలు వుంటాయా, వుంటే అవి ఎటువంటివి, వాటిని అందించడానికి ఎలాంటి ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు వుండాలి అని ఆలోచించిన ప్రభుత్వాలు ఇంతవరకు లేవు. మనం మైదాన ప్రాంతాలలో చూసే వ్యవసాయ పెట్టుబడి మరియు ఆదివాసీల వ్యవసాయ పెట్టుబడుల ఉపయోగము ఒకటి కాదు. సాధారణంగా వ్యవసాయ పెట్టుబడి దేనికి ? విత్తనాలు 'కొనాలి', ఎరువులు 'కొనాలి' రసాయనిక పురుగుమందు (విషాలు) 'కొనాలి', కూలీలకు దిన వేతనలు 'ఇవ్వాలి', ఇందుకు వ్యవసాయ పెట్టుబడి కావాలి. ఆదివాసీ వ్యవసాయంలో విత్తనాలు వారివే, వారివి సహజ ఎరువులు (కొనే పనిలేదు),

ప్రకృతిని నాశనం చేయని ఈ ఆదివాసీ వ్యవసాయం పట్ల ఎంతో గౌరవం చూపించవలసిన తరుణం. దానిని నిలబెట్టడానికి, ఇతరులు అదర్థంగా స్వీకరించడానికి ఎంతో చేయవలసి వుండగా - పర్యావరణ పరిరక్షణ మానవాళి ముందున్న పెను సవాల్ అంటూ అంతర్జాతీయ వేదికల మీద ఊకదంపుడు ఉపన్యాసాలు దంచే నేతలకు - కనీసం ఆ స్పృహకూడా వున్నట్లు కనిపించదు.

వ్యవసాయానికి విత్తనం కీలకం, విత్తులేనిదే సేద్యం లేదు. ఎండమావుల వంటి అధికోత్పత్తి, మరింత లాభం అనే వెర్రి పరుగులో తన చేతిలో ఉన్న విత్తనాన్ని వదులుకొని, కంపెనీలు విత్తనం ఇస్తేనే సాగు సాగించే పరిస్థితికి నేడు చేరుకున్నారు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే రైతులు సాగును తీసుకువెళ్ళి కంపెనీల చేతిలో పెట్టారు. కానీ అదివాసీలు తమ స్వేచ్ఛను, సార్వభౌమత్వాన్ని కోల్పోలేదు.

జూన్ నుండి కుటుంబం మొత్తం పూర్తిగా వ్యవసాయ పనులకు దిగుతారు. కనుక ఇంటి ఖర్చులు, సొంత ఖర్చులకు వారికి నగదు కావాలి. వ్యవసాయంలో తోటివారు సహాయానికి వచ్చినప్పుడు వారికి ఒక పూట అన్నం పెట్టాలి. అందుకు చేతిలో నగదు వుండాలి. కనుక వారి వ్యవసాయ పెట్టుబడి అంటే చాలా పరిమితమైన నగదు అవసరాలు అన్నమాట. ఒక ఐదు నుండి పదివేలులోపు వుంటుంది.

లేళ్ళ గుంపు ఒకటి నీటిలోకి దిగడం మొసళ్ళు చూశాయి. అవి, లేళ్ళు నీటి మధ్యలోకి వచ్చే వరకు ఆగి ఒక్క సారిగా గుంపుగా దాడిచేశాయి. లేళ్ళు అటు వెనక్కి వెళ్ళలేవు ముందుకు వెళ్ళలేవు. సరిగ్గా ఆదివాసీ రైతుల పరిస్థితే అలానే ఉంటుంది. గిరిజన సహకార సంస్థ పేరుకు ఒకటి వుంది. అది ఎలా పనిచేస్తుందంటే, ఈ మొసళ్ళ గుంపు లేళ్ళపై చేసే దాడిని అది గట్టు మీద వుండి ఈలలు వేస్తూ చూస్తుంది.

విష పురుగు మందులు వాడరు. వారిలో వారు పరస్పరం సహాయాలు చేసుకుంటారు. (కనుక కూలీ చెల్లింపు లేదు). మరి దేనికి పెట్టుబడి?. వారి పెట్టుబడి అవసరాలు వేరు. జూన్ నుండి కుటుంబం మొత్తం పూర్తిగా వ్యవసాయ పనులకు దిగుతారు. కనుక ఇంటి ఖర్చులు, సొంత ఖర్చులకు వారికి నగదు కావాలి. వ్యవసాయంలో తోటివారు సహాయానికి వచ్చినప్పుడు వారికి ఒక పూట అన్నం పెట్టాలి. అందుకు చేతిలో నగదు వుండాలి. కనుక వారి వ్యవసాయ పెట్టుబడి అంటే చాలా పరిమితమైన నగదు అవసరాలు అన్నమాట. ఒక ఐదు నుండి పదివేలులోపు వుంటుంది. ఇంత సింపుల్ గా వుండే వారి పెట్టుబడి అవసరాలను వెలుగు గ్రామ సంఘాల ద్వారా సులువుగా తీర్చవచ్చు. కానీ పాలకులు వారిని గిరిజనేతర వడ్డీ వ్యాపారులకు వదిలేశారు.

చట్టపరంగా ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో, ఆదివాసీలతో వడ్డీ వ్యాపారం చేయాలంటే జిల్లా కలెక్టరు నుండి అనుమతి తీసుకోవాలి. ఆ అనుమతి కూడా ఒక ఏడాదికి మాత్రమే పని చేస్తుంది. చట్టం నిర్దేశించిన పరిమితికి లోబడే వడ్డీ తీసుకోవాలి. అది కూడా నగదు రూపంలో మాత్రమే. కానీ ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయ దినుసులు కొనే షాపుకారులే వడ్డీ వ్యాపారులు కూడా. జూన్ నుండి అక్టోబరు మధ్యలో ఎప్పుడు 1000 రూపాయలు అప్పు తీసుకొన్నా వడ్డీ 500 రూపాయలే. అది కూడా దినుసు రూపంలో అసలు, వడ్డీ తీర్చాలి. ఆ దినుసు కూడా చట్టం నిర్దేశించిన కాట (త్రాసు) ద్వారా గాక 'కుంచంతో కొలిచి తీసుకుంటారు. (50 కేజీలు అని షాపుకారులు తీసుకున్న 'రాజ్ మా' (కిడ్నీ బీన్స్) ను సీల్డ్ కాటా మీద తూస్తే 68 కేజీలు వచ్చింది). దీనిని బట్టి మీరు ఊహించండి 21 వ శతాబ్దంలో మన కళ్ల ముందు, జీరో (0) 'కార్బన్ ఫుట్ ప్రింట్' తో వ్యవసాయం చేస్తున్న నిజమైన పర్యావరణ పరిరక్షకులను ఎంత ఘోరంగా, నగ్నంగా దోపిడి చేస్తున్నారో.

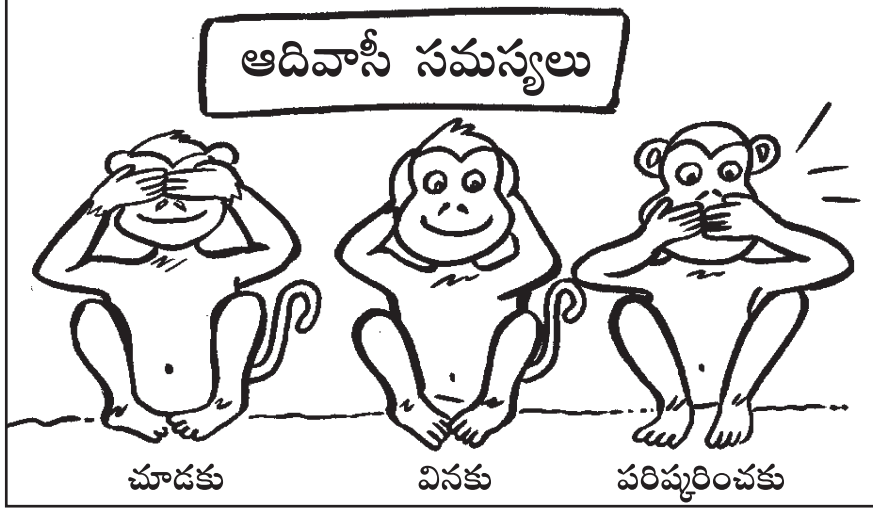
మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం ద్వారా ఆదివాసీ ప్రాంతంలో, ఆదివాసీ రైతులకు జూన్-జూలై మధ్య కుటుంబానికి 5,000 రూపాయలు, అనగా 25 పని దినాల నగదు (రూ|| 200x25 =5000) అడ్వాన్స్ గా ఇస్తే వడ్డీ వ్యాపారుల కబంద హస్తాల నుండి వారు బయట పడతారని మేము గ్రామీణ అభివృద్ధి శాఖ ముందు నెత్తి నోరు కొట్టుకొని చెప్పాం. కనీసం ఆదిమ తెగలకు చెందిన (PVTG) ఆదివాసీలకైనా ఇవ్వడని అడిగాం, వినలేదు. ఇక మార్కెట్ గురించి ఎంత తక్కువ చెప్పుకుంటే అంత మంచిది. మైదాన ప్రాంతాలలోని రైతుల పరిస్థితే మార్కెట్ లో ఎలా వుంటుందో మనకు తెలుసు. ఇక ఆదివాసీ ప్రాంతంలో మీరు ఊహించండి. లేళ్ళ గుంపు ఒకటి నీటిలోకి దిగడం మొసళ్ళు చూశాయి. అవి, లేళ్ళు నీటి మధ్యలోకి వచ్చే వరకు ఆగి ఒక్క సారిగా గుంపుగా దాడిచేశాయి. లేళ్ళు అటు వెనక్కి వెళ్ళలేవు ముందుకు వెళ్ళలేవు. సరిగ్గా ఆదివాసీ రైతుల పరిస్థితే అలానే ఉంటుంది. గిరిజన సహకార సంస్థ పేరుకు ఒకటి వుంది. అది ఎలా పనిచేస్తుందంటే, ఈ మొసళ్ళ గుంపు లేళ్ళపై చేసే దాడిని అది గట్టు మీద వుండి ఈలలు వేస్తూ చూస్తుంది.

ఫిన్లెండ్ దేశంలో కారు (Car) వాడకుండా నడుచుకుంటూ మాత్రమే ఎక్కడకైనా వెళ్ళే వారిని చాలా గౌరవంగా చూస్తారట. ఏ శుభ కార్యాలకైనా అటువంటి వారు వస్తే వారికే అగ్రతాంబూలం. ఎందుకంటే వారి జీవనవిధానం 'జీరో (0) కార్బన్ ఫుట్ ప్రింట్' గా వుండటమే. అక్కడి ప్రజలందరిలో మనందరం ఎంతో కొంత పర్యావరణాన్ని పాడుచేస్తున్నాం అనే ఆత్యన్యూనత భావన, వారి జీవన శైలి అందుకు భిన్నంగా వుందనే గుర్తింపు ఉండడమే ఆ గౌరవ భావనకు కారణం. కానీ ఆదివాసీల పట్ల మన వ్యవహారశైలి ఎలా వుంటుందో వేరే చెప్పాలా?

- పి.ఎస్. అజయ్ కుమార్

చిటుకు పటుకులాడి, గోడ ఎక్కి దుముకులాడి (విస్తరాకు)

షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు మున్సిపాలిటీల విస్తరణ బిల్లు జాడేటి?

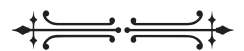
గత రెండు దశాబ్దాలుగా, 2001 సంవత్సరానికి ముందే ముసాయిదా రూపంలో చట్ట సభల ముందుకు వచ్చిన షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు మున్సిపాలిటీల విస్తరణ (MESA) బిల్లు జాడ ఇంతవరకూ కానరావడం లేదు. గిరిజన వ్యవహారాలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు మార్గనిర్దేశం చేయవలసిన రాజ్యాంగ బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వంపై వుంది. అయితే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లో నగర ప్రాంతాల పరిపాలనా చట్టంపై ఎంతో కాలంగా మౌనం రాజ్యమేలుతుంది. దీని కారణంగా మునుపెన్నడూ లేని ఒక రాజ్యాంగ సంక్షోభం నెలకొనప్పటికీ, మన పార్లమెంటేరియన్లకు (చట్టసభల సభ్యులు), ప్రభుత్వాలకు మరియు రాజకీయ పార్టీలకు 'నిమ్మకు నీరేత్తినట్లు' ఇదేమీ పట్టకుండా వుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో ఆదివాసీతరుల జనాభా నిరంతర, అసమాన పెరుగుదల కారణంగా, స్థానిక స్వయంపాలనలో ఆదివాసీల అధికారాలు మరియు హక్కులు కాలరాయబడే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అయితే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లో ఈరకమైన ఆదివాసీతర జనాభా పెరుగుదల ఉపయోగపడడానికి ప్రత్యేకించి ఏదైనా ఒక విధానం కానీ లేక పద్ధతి కానీ లేదు, అలాగే చట్టవిరుద్ధంగా ఆదివాసీలను అణగద్రోక్కే (మార్జినలైజేషన్) ఈ ప్రక్రియను నిలువరించే చర్యలు కూడా లేవు. నిజానికి ఆదివాసీల ఉత్పత్తి, వాణిజ్య కార్యకలాపాల్లో బయటి వ్యక్తుల జోక్యం కారణంగా ఆదివాసీలు తమ ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో పొందే నష్టాన్ని తీవ్రంగా పరిగణించాల్సి వుంది. పైగా ఇప్పుడు ఇక్కడ క్రొత్తగా నెలకొల్పబడుతున్న ఆర్థిక కార్యక్రమాలు నగరీకరణ ప్రక్రియను మరింత వేగవంతం చేసేవిగా ఉన్నాయి. దీనివల్ల మరింత మంది ఆదివాసీతరులు షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు ఆకర్షితులై వలస వచ్చి, స్థానిక ఆదివాసీలను మైనారిటీలుగా మార్చే ప్రమాదం వుంది.

ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో వ్యాపార సంస్థల విస్తృత వ్యాప్తి ద్వారా మార్కెట్ శక్తుల ఆవిర్భావం జరుగుతుంది, ఈ కారణంగా ఆదవులు, భూములతో సహా ఆదివాసీల జీవన వనరులకు ముప్పు వాటిల్లుతుంది. ఇక్కడి సామాజిక-ఆర్థిక, సాంస్కృతిక పరిస్థితులలో కూడా ఇది మార్పు తెస్తుంది. ఆదివాసీల జీవన శైలిలో ఒక గణనీయమైన మార్పు, వారి ఆహారపు అలవాట్లు, దుస్తులు, వినోదాలలో ఇప్పటికే కనిపిస్తుంది, ఇది ఒక కొత్త సంస్కృతికి దారితీసింది. ఇక్కడికి కొత్తగా ప్రవేశించే వ్యక్తుల ఆర్థిక సంపద, ఆదివాసీల సాంస్కృతిక గుర్తింపును దెబ్బతీస్తుంది. కూలీలను, ఉత్పత్తుల ద్వారా ఆదివాసీలు సంపాదించుకొనే

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో ఆదివాసీతరుల జనాభా నిరంతర, అసమాన పెరుగుదల కారణంగా, స్థానిక స్వయంపాలనలో ఆదివాసీల అధికారాలు మరియు హక్కులు కాలరాయబడే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అయితే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లో ఈరకమైన ఆదివాసీతర జనాభా పెరుగుదల ఉపయోగపడడానికి ప్రత్యేకించి ఏదైనా ఒక విధానం కానీ లేక పద్ధతి కానీ లేదు, అలాగే చట్టవిరుద్ధంగా ఆదివాసీలను అణగద్రోక్కే (మార్జినలైజేషన్) ఈ ప్రక్రియను నిలువరించే చర్యలు కూడా లేవు.

వాణిజ్య సంస్థలు ఇక్కడి పరిస్థితులలో చాలా త్వరితగతిన మార్పులు తీసుకొనివచ్చాయి, ఫలితంగా పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల పరిధికి మించి, ఎక్కువ ఖరీదైన పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సేవలకు నేడు ఇక్కడ డిమాండు పెరిగిపోతుంది. ఇది, అదనపు కేటాయింపులు, సౌకర్యాలు మరియు సేవలను అందించగలిగేలా పంచాయతీలను ఉన్నత స్థాయికి పెంచాలని ఒత్తిడి తెస్తుంది.

ప్రత్యేకించి, రాజ్యాంగ IXవ భాగంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరింపచేసేందుకు ఉద్దేశించబడిన పంచాయతీల (షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరణ) చట్టం, 1996 (PESA) లోని సౌకర్యాలు రాజ్యాంగం 73వ (సవరణ) చట్టం, 1992 యొక్క ప్రత్యక్ష ఫలితం. కానీ రాజ్యాంగ IX-A విభాగం, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలోని మున్సిపాలిటీలకు వర్తింపుపై ఇందులో ఏ విధమైన నిబంధన లేదు.

కొద్దిపాటి ఆదాయాన్ని మార్కెట్ శక్తులు కబళిస్తున్నాయి. గత కొద్ది కాలంలో ఆర్థికంగా పుంజుకొన్న ఆదివాసీ ఉద్యోగుల ఒక చిన్న వర్గం ఆవిర్భవించినప్పటికీ, ఆదివాసీ ప్రాంతాలతో పోల్చినప్పుడు మైదాన ప్రాంతాలలోనే ఉన్నత స్థాయిని, ఆర్థిక వృద్ధిని సాధించడానికి అవసరమైన సౌకర్యాలు మరియు అవకాశాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి కాబట్టి, వారి పెట్టుబడులు కూడా అక్కడికే తరలిపోతున్నాయి. వాణిజ్య సంస్థలు ఇక్కడి పరిస్థితులలో చాలా త్వరిత గతిన మార్పులు తీసుకొనివచ్చాయి, ఫలితంగా పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల పరిధికి మించి, ఎక్కువ ఖరీదైన పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సేవలకు నేడు ఇక్కడ డిమాండు పెరిగిపోతుంది. ఇది, అదనపు కేటాయింపులు, సౌకర్యాలు మరియు సేవలను అందించగలిగేలా పంచాయతీలను ఉన్నత స్థాయికి పెంచాలని ఒత్తిడి తెస్తుంది. ఫలితంగా రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లోని అనేక ప్రాంతాలు, నిరంతరంగా పరివర్తన చెందడం లేదా చిన్న చిన్న పట్టణ ప్రాంతాలుగా మార్పు చెందడం జరుగుతుంది. అరకు, పాడేరు, చింతపల్లి, రంపచోడవరం, బుట్టాయగూడెం మరియు జీలుగుమిల్లి ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు.

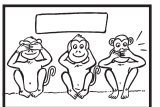
రాజ్యాంగ నేపథ్యం

పంచాయతీలు మరియు మున్సిపాలిటీలకు స్థానిక స్వయం పరిపాలనా వ్యవస్థలుగా ఒక రాజ్యాంగ హోదాను కల్పించేందుకు వీలుగా 1992 లో 73వ మరియు 74వ రాజ్యాంగ సవరణలు అమలులోకి వచ్చాయి. నగరాలు మరియు పట్టణాలలో స్థానిక స్వయం పరిపాలనను బలోపేతం చేయటానికి భారత ప్రభుత్వం చేపట్టిన చర్యలలో రాజ్యాంగ (74 వ సవరణ) చట్టం, 1992 ఒక మైలురాయి.

ప్రత్యేకించి, రాజ్యాంగ IXవ భాగంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరింపచేసేందుకు ఉద్దేశించబడిన పంచాయతీల (షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరణ) చట్టం, 1996 (PESA) లోని సౌకర్యాలు రాజ్యాంగం 73వ (సవరణ) చట్టం, 1992 యొక్క ప్రత్యక్ష ఫలితం. కానీ రాజ్యాంగ IX-A విభాగం, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలోని మున్సిపాలిటీలకు వర్తింపుపై ఇందులో ఏ విధమైన నిబంధన లేదు.

రాజ్యాంగ నిబంధన (ఆర్టికల్) 243 జెడ్.సి. ప్రకారం, రాజ్యాంగ IX-A యొక్క నిబంధనలను షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలు మరియు గిరిజన ప్రాంతాలకు వర్తింపచేయరాదని స్పష్టమైన నిషేధం ఉంది, కేవలం పార్లమెంటు మాత్రమే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతం మరియు గిరిజన ప్రాంతాలకు ఈ విభాగంలోని నిబంధనలను విస్తరింప చేయవచ్చు. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతానికి చెందిన మున్సిపాలిటీలకు సంబంధించి చట్టం చేసే మరియు సంబంధిత నిబంధనలను విస్తరింపచేసే అధికారం రాష్ట్ర శాసనసభకు లేదు. ఆర్టికల్ 243-జెడ్.ఎఫ్. ప్రకారం, రాష్ట్రంలో అమలులోవున్న మున్సిపాలిటీలకు సంబంధించిన ఏదైనా ఒక చట్టాన్ని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతానికి ఒక సంవత్సరం లోపు కాలానికి మాత్రమే పొడిగింపవచ్చు.

మున్సిపల్ చట్టాన్ని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరింపచేయడానికి అవసరమైన చట్టం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలపై తగు సిఫార్సులు చేయటానికి నగరాభివృద్ధి మంత్రిత్వశాఖ కొంత మంది ఎం.పి.లు మరియు నిపుణులతో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. సంబంధిత మంత్రిత్వశాఖలతో విస్తృతమైన సంప్రదింపుల

ధీల్లీకి రాజైనా, తల్లికి కొడుకే

తరువాత, 2001లో పట్టణాభివృద్ధి మరియు పేదరిక నిర్మూలన మంత్రిత్వశాఖ మున్సిపాలిటీల (షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరణ) బిల్లును ప్రవేశ పెట్టింది. ఆపై ఇది పట్టణ మరియు గ్రామీణ అభివృద్ధిపై పార్లమెంటరీ స్టాండింగ్ కమిటీ పరిశీలనకు పంపబడింది. ఈ కమిటీ దీనిని అమలుకు చేయవచ్చని నవంబర్ 2003లో సిఫారసు చేసింది. 2010 సంవత్సరంలో పార్లమెంటు వర్షాకాల సమావేశాల్లో ఈ బిల్లును రూపొందించారని కొన్ని నివేదికలు నిర్ధారించాయి. అయితే, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లోని పట్టణ ప్రాంతాలకు సంబంధించిన ఈ బిల్లు ఇప్పటి వరకు వెలుగు చూడలేదు.

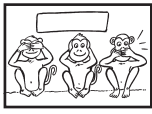
ఒకవేళ ప్రస్తుతం అమలులోవున్న మున్సిపాలిటీల చట్టాన్నే యదాతదంగా అభివృద్ధి చెందిన గ్రామీణ ప్రాంతాలకు విస్తరింప చేసినట్లయితే, 'పెసా' (PESA) క్రింద ఆదివాసీలకు కల్పించబడిన స్వయం పాలనా హక్కులు ఖచ్చితంగా దెబ్బ తింటాయి. ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు ఏమీ చేయకుండానే గ్రామీణ ప్రాంతాలను ఒక పరివర్తన ప్రాంతంగా లేదా మున్సిపాలిటీగా స్థాయి పెంచేసినట్లయితే, మున్సిపాలిటీల చట్టంలో తగు నిబంధనలు చేర్చకుండానే ఆయా గ్రామాలను 'పెసా' రక్షణ పరిధి నుండి బలవంతంగా బయటకు లాగేసినట్లు అవుతుంది. ప్రస్తుతం షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో పట్టణ లేదా పట్టణ సమాన (సబ్-అర్బన్) ప్రాంతాలకు సంబంధించిన స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థల సంస్థాగత చట్టంలోనే ఒక స్పష్టమైన అంతరం (వాక్యూమ్) ఉంది.

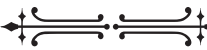
ఆర్టికల్ 243Q ప్రకారం, ప్రతి రాష్ట్రం, పట్టణ/నగర ప్రాంతాల్లో మూడు రకాల మున్సిపాలిటీలను ఏర్పాటు చేయాలి. అవి : 1. ఇప్పుడిప్పుడే పరివర్తన చెందుతున్న ప్రాంతాలకు నగర పంచాయతీ, 2. చిన్న పట్టణాలకు మున్సిపల్ కౌన్సిల్ మరియు 3. పెద్ద పట్టణాలు లేక నగరాలకు మున్సిపల్ కార్పొరేషన్. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లో ఏ రకమైన మున్సిపాలిటీని నెలకొల్పాలన్నా పార్లమెంటు ఒక ప్రత్యేక చట్టాన్ని (MESA) ఆమోదించాలి.

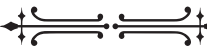
న్యాయస్థానాల పరస్పర భిన్న అభిప్రాయాలు

ఆర్కా వసంతరావు మరియు ఇతరులు వెర్సెస్ ఎ.పి. ప్రభుత్వం (AIR 1995 AP 274) కేసులో, డివిజనల్ బెంచ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు పంచాయతీ రాజ్ చట్టం 1994 వర్తించదు. అలాగే రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 243 ఎమ్ (M) ప్రకారం రాజ్యాంగ 5వ షెడ్యూల్, పారా 5 కింద రాష్ట్ర గవర్నర్ కు గల ఏదైనా ఒక చట్టాన్ని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతానికి వర్తింపజేసే అధికారాన్ని అతిక్రమించే/ నిషేధించే అధికారం ఎవరికీ లేదని చెప్పింది. రాజ్యాంగంలోని IXవ విభాగం యొక్క నిబంధనలకు అనుగుణంగాలేని ఏ రాష్ట్ర చట్టం కూడా గరిష్టంగా ఒక్క యేడాది కన్నా ఎక్కువ కాలం మనజాలదు. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు సంబంధించినంత వరకు, ఆర్టికల్ 243 ఎమ్. నిబంధన (1) ప్రకారం ఒక నిర్దిష్ట ఉత్తర్వు ఉంది, IXవ విభాగంలోని ఏ అంశము షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు వర్తించదు. మొత్తంమీద V వ షెడ్యూల్ లోని పేరా 5 (1) కింద గవర్నర్ కు గల అధికారం రాజ్యాంగ IXవ విభాగంపైన లేదు. ఆపై ఎ.పి. హైకోర్టు, V వ షెడ్యూల్, పేరా 5 క్రింద గవర్నర్ కు గల అధికారం రాజ్యాంగంలోని IXవ విభాగానికి విస్తరించదని పేర్కొంది.

అయితే, జార్ఖండ్ హైకోర్టు, (2007లో) దేబశిష్ సొరేన్ వెర్సెస్ జార్ఖండ్ రాష్ట్రం మధ్య జరిగిన ఒక కేసులో రాంచి మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (సవరణ) చట్టం, 2006 మరియు జార్ఖండ్ మున్సిపల్ చట్టం, 2000 లను రాంచి

ఒకవేళ ప్రస్తుతం అమలులోవున్న మున్సిపాలిటీల చట్టాన్నే యదాతదంగా అభివృద్ధి చెందిన గ్రామీణ ప్రాంతాలకు విస్తరింప చేసినట్లయితే, 'పెసా' క్రింద ఆదివాసీలకు కల్పించబడిన స్వయం పాలనా హక్కులు ఖచ్చితంగా దెబ్బ తింటాయి.

ఆర్కా వసంతరావు మరియు ఇతరులు వెర్సెస్ ఎ.పి. ప్రభుత్వం (AIR 1995 AP 274) కేసులో, డివిజనల్ బెంచ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు పంచాయతీ రాజ్ చట్టం 1994 వర్తించదు. అలాగే రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 243 ఎమ్ (M) ప్రకారం రాజ్యాంగ 5వ షెడ్యూల్, పారా 5 కింద రాష్ట్ర గవర్నర్ కు గల ఏదైనా ఒక చట్టాన్ని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతానికి వర్తింపజేసే అధికారాన్ని అతిక్రమించే / నిషేధించే అధికారం ఎవరికీ లేదని చెప్పింది.

సుప్రీంకోర్టు 2012 సం॥లో,
గవర్నర్ ఆదేశించిన ప్రకారం
ఒరిస్సా మున్సిపల్ చట్టం,
1950 కొన్ని నిబంధనల
మినహాయింపు మరియు
మార్పులతో రాష్ట్రంలోని
షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు
వర్తిస్తుందని మాత్రమే తీర్పు
ఇచ్చింది. పైగా గవర్నరు
ఉత్తర్వు ఒక సవలుగా కోర్టు
ముందు లేదని కూడా
సుప్రీంకోర్టు భావించింది.

జిల్లా అంతటికి షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతంతో సహా విస్తరింపచేయడం న్యాయపరంగా సరైనదేనని, ఎందుకంటే, బీహార్ మున్సిపల్ చట్టం, 1922 రాజ్యాంగ సవరణ 74కు ముందే చేయబడిందని, దీనినే కొత్తగా ఏర్పడిన జార్ఖండ్ రాష్ట్రం యదాతథంగా అనుసరించినది పేర్కొంది. 74వ సవరణ చట్టం ప్రవేశపెట్టడానికి ముందే ఆర్టికల్ 243 జెడ్.ఎఫ్. మున్సిపాలిటీలకు సంబంధించి అప్పటికి అమలులోవున్న చట్టాల కొనసాగింపు కొరకు రూపొందించబడిందనే ఒక ప్రాతిపదికపై హైకోర్టు దీన్ని సమర్థించింది.

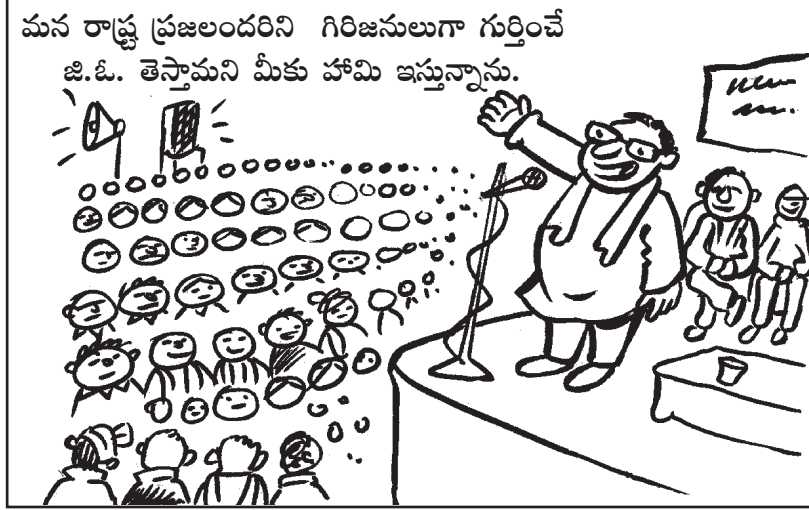
ఇదే విధమైన ఫిర్యాదును సుందర్ ఘర్ జిల్లా ఆదివాసీ న్యాయవాదుల సంఘం, ఒడిష ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా సుప్రీంకోర్టులో దాఖలు చేసింది. షెడ్యూల్డ్ జిల్లా అయిన సుందర్ఘర్ జిల్లాను ఒరిస్సా మున్సిపల్ చట్టం, 1950 పరిధికి వెలుపలే ఉంచాలని వారు తమ ఫిర్యాదులో డిమాండు చేశారు. దీనిపై సుప్రీంకోర్టు 2012 సం॥లో, గవర్నర్ ఆదేశించిన ప్రకారం ఒరిస్సా మున్సిపల్ చట్టం, 1950 కొన్ని నిబంధనల మినహాయింపు మరియు మార్పులతో రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు వర్తిస్తుందని మాత్రమే తీర్పు ఇచ్చింది. పైగా గవర్నరు ఉత్తర్వు ఒక సవలుగా కోర్టు ముందు లేదని కూడా సుప్రీంకోర్టు భావించింది. మున్సిపల్ చట్టం, 1950 మరియు రాజ్యాంగ విభాగం మధ్య వైరుధ్యాలు ఏమైనా ఉన్నాయా అనే విషయం కూడా విడిచిపెట్టింది. ఈ అంశంపై అనేక హైకోర్టు నిర్ణయాలు ఉన్నాయి అయితే, ఈ తీర్పు సమస్యలోని కొన్ని ప్రత్యేకమైన వాస్తవాలను గురించే వుంది, మిగిలినవి ఏవీ పరిశీలించబడలేదు. కాబట్టి, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల విషయంలో రాజ్యాంగంలోని 5వ షెడ్యూల్డ్ క్రింద గవర్నర్ అధికారాలు వెర్సెస్ రాజ్యాంగ IX-A విభాగంపై పార్లమెంటు అధికారాలకు సంబంధించి చట్టపరమైన సమస్యలపై అనేక వ్యాజ్యాలకు భవిష్యత్తులో చాలా అవకాశాలు ఉన్నాయి.

షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో ఈ విధమైన అన్యాయం మరియు చట్టపరమైన నిష్క్రియత్వం, అలాగే రాజ్యాంగపరమైన హక్కుల నిరంతర తిరస్కరణ ఎప్పటికీ ఇలాగే కొనసాగడానికి వీలులేదు. కాబట్టి రెండు దశాబ్దాలకు పైగా కదలకుండా (పెండింగులో) ఉన్న షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు మున్సిపాలిటీల విస్తరణ చట్టం (MESA) ఆమోదానికి కేంద్ర ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి చెయ్యాలి.

- డా. పల్లా త్రినాథరావు, అడ్వకేట్
(అనువాదం : ఎల్. మల్లిక్)

జంట, జంటల కూర, జగన్నాథుని కూర, ముంచిన మునగదు ముత్యాలకూర? (వెన్నముద్ద)

స్వార్థరాజకీయ ప్రయోజనాల కోసమే బోయలను ఎస్టీల్లోకి చేర్చే నిర్ణయం

02-12-2017న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అసెంబ్లీ సాక్షిగా ఆదివాసీలను మరో చారిత్రక అన్యాయానికి గురిచేసింది. రాయలసీమ జిల్లాల్లో బి.సి. -ఎ (BC-A) జాబితాలో ఉన్న దాదాపు 50 లక్షల మంది బోయావాల్మికి, దాని ఉప కులాలను షెడ్యూల్డ్ తెగల (ఎస్టీ) జాబితాలోకి చేర్చడానికి అసెంబ్లీ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించి, ఆమోదించింది. వెంటనే కేంద్ర ప్రభుత్వ అనుమతికోసం పంపింది. ఆదివాసులకు ఇప్పుడున్న ప్రత్యేక హక్కులు సుస్థిరం చేసుకోవడానికి ఆదివాసులు ఎన్నో తిరుగుబాట్లు చేశారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ఇరవై ఎనిమిదేళ్ళు గడిచిన తరువాత 1975లో ఐ.టి.డి.ఎ.లు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా అన్ని రంగాల్లో ఆదివాసీల సమగ్రాభివృద్ధికి కృషి చేయవలసిన ప్రభుత్వాలు తమ స్వార్థ రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి విరుద్ధంగా అభివృద్ధిచెందిన కులాలను ఎటువంటి ప్రమాణాలు పాటించకుండా ఎస్టీ జాబితాలోకి చేర్చుతూ వస్తున్నాయి.

ఇప్పటికే తెలుగు రాష్ట్రాల్లో 39 కులాలు షెడ్యూల్డ్ తెగల జాబితాలో కలపాలని కోరుతున్నట్లు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ ట్రైబల్ ఎడ్యుజరీ కౌన్సిల్ (TAC) గుర్తించింది. ఈ కులాలను తెగల్లోకి చేర్చడానికి వారికి తగిన అర్హతలు లేవని “గిరిజన సాంస్కృతిక పరిశోధన మరియు శిక్షణ కేంద్రం (TCR&TI) జరిపిన మానవ సామాజిక అధ్యయనం (Ethnographic Study) ద్వారా గుర్తించింది. అందులో “బోయావాల్మికి” కూడా ఒకటి. ఆ నివేదిక ఆధారంగా 2005న గిరిజన సలహా మండలి ఒక చారిత్రక నిర్ణయం తీసుకొంది. తగిన అర్హత కలిగిలేరని నిర్ధారణ అయినప్పటికీ కూడా ఆయా కులాలవారు తమని ఎస్టీ జాబితాలో కలపమని పదేపదే విన్నవిస్తున్నందున, ‘ఇక మీదట ఏ కులాలను తెగల్లోకి కలపమని సిఫారసు చేయకూడదని’ తీర్మానించింది. రాజ్యాంగం నిర్దేశించిన ప్రమాణాలకు లోబడి పనిచేసే ప్రభుత్వ సంస్థ అయిన టి.సి.ఆర్. & టి.ఐ. (TCR&TI) రిపోర్టును, టి.ఎ.సి. తీర్మానాన్ని తుంగలో తొక్కిన ప్రభుత్వం ప్రొఫెసర్ పి.డి. సత్యపాల్ నివేదికనే ప్రామాణికంగా తీసుకొని, బోయలను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చడం వెనుక అధికారపక్షనేత మరోసారి అధికారంలోకి రావాలనుకోవడం, ప్రతిపక్షనేత ముఖ్యమంత్రి కావానుకోవడం, తెలంగాణలో బోయావాల్మికి, కైతిలంబడాను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చి, టి.ఆర్.ఎస్. తిరుగులేదనిపించుకోవడం ఇలా ఎవరి రాజకీయ ఆకాంక్షలు వారికి ఉన్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మరి దారుణంగా రాజ్యాంగంపైన, చట్టాలపైన కనీస గౌరవం లేకుండా, కమీషన్ ఏమీ వేయకుండానే సరాసరి ఉభయసభల్లో ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసేసి,

2005న గిరిజన సలహా మండలి ఒక చారిత్రక నిర్ణయం తీసుకొంది. తగిన అర్హత కలిగిలేరని నిర్ధారణ అయినప్పటికీ కూడా ఆయా కులాలవారు తమని ఎస్టీ జాబితాలో కలపమని పదేపదే విన్నవిస్తున్నందున, ‘ఇక మీదట ఏ కులాలను తెగల్లోకి కలపమని సిఫారసు చేయకూడదని’ తీర్మానించింది. రాజ్యాంగం నిర్దేశించిన ప్రమాణాలకు లోబడి పనిచేసే ప్రభుత్వ సంస్థ అయిన టి.సి.ఆర్. & టి.ఐ. (TCR&TI) రిపోర్టును, టి.ఎ.సి. తీర్మానాన్ని తుంగలో తొక్కిన ప్రభుత్వం ప్రొఫెసర్ పి.డి. సత్యపాల్ నివేదికనే ప్రామాణికంగా తీసుకొని, బోయలను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చడం

పొలిటికల్ మైలేజీ పొందాలని చూసింది. 1976లో అప్పటి ప్రధాని దివంగత ఇందిరా గాంధీ కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మూడు కులాలను ఎస్.టి. జాబితాలో కలిపి ఉమ్మడి రాష్ట్రం మెదక్ జిల్లా నుండి పోటీచేసి గెలుపొందారు.

రాజకీయ అవసరాల కోసం వేరే కులాలను తెగల్లో కలపడం వల్ల, వారికి కేటాయించిన రిజర్వేషన్ ఫలాలైన విద్య, ఉద్యోగ, ఉపాధి, ఆర్థిక, రాజకీయ రంగాల్లో ఆదివాసులకంటే ముందున్న తరువాత చేర్చబడ్డ కులాలే ఎక్కువ ప్రయోజనం పొందుతున్నాయి. దీని వల్ల ఆదివాసులకు విద్య, ఆర్థిక రంగాల్లో నిలదొక్కుకొనే అవకాశమే దొరకకుండా పోతుంది.

రాజస్థాన్ లో ఓసిలుగా, కర్ణాటకలో బిసిలుగా, మహారాష్ట్రలో ఎస్సీలుగా ఇలా వివిధ రాష్ట్రాల్లో వివిధ సామాజిక హోదాల్లో ఉన్న లంబాడీలను ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మాత్రమే ఎస్సీలుగా గుర్తించడం వల్ల విపరీతంగా వలసలు పెరిగినట్టు (1971 జనాభా లెక్కల ప్రకారం 1,32,464గా ఉన్న సంఖ్య 1981 లెక్కల్లో 11,58,342 లకు పెరిగింది) గణాంకాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

రిజర్వేషన్లను ఆదిపత్య కులాల వాళ్ళు భ్లాక్యైలింగ్ రాజకీయాలకు వనరులుగా మార్చుకొన్నారు: బోయవాళ్ళికి కులాన్ని కలపడం సరికొత్త అంశంగా కనబడినా అనాదిగా బలవంతులైన ఆదిపత్య కులాలు విద్యా, ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ రంగాల్లో బలహీనులైన తెగలపై ఆదిపత్యం కొనసాగిస్తూ వస్తున్నారు. 1935లో భారత ప్రభుత్వ చట్టం (బ్రిటీషు చట్టం) దేశంలో 212 తెగలను షెడ్యూల్డ్ తెగలుగా గుర్తించగా, రాజ్యాంగం అమల్లోకి వచ్చేనాటికి (1950) అది 429కి పెరిగింది. నేడు ఆ సంఖ్య ఏకంగా 790కి చేరింది. అయినా ఇంకా చేరుస్తూనే ఉన్నారు. అన్ని రంగాల్లో ఆదివాసీ తెగలకంటే ముందున్న కులాలను కలుపుతూ! అందరిని ఒకే విధంగా పరిగణించడం వలన షెడ్యూల్డ్ తెగల అభివృద్ధికి తీవ్ర విఘాతం కలుగుతుంది. రాజకీయ అవసరాల కోసం వేరే కులాలను తెగల్లో కలపడం వల్ల, వారికి కేటాయించిన రిజర్వేషన్ ఫలాలైన విద్య, ఉద్యోగ, ఉపాధి, ఆర్థిక, రాజకీయ రంగాల్లో ఆదివాసులకంటే ముందున్న తరువాత చేర్చబడ్డ కులాలే ఎక్కువ ప్రయోజనం పొందుతున్నాయి. దీని వల్ల ఆదివాసులకు విద్య, ఆర్థిక రంగాల్లో నిలదొక్కుకొనే అవకాశమే దొరకకుండా పోతుంది. అంతే కాకుండా ఆదివాసీలు, దళితులు, స్త్రీలు, వెనుకబడిన తరగతులు, ముస్లిం మైనారిటీ ప్రజలు అందరితో సమాన స్థాయికి ఎదగడానికి ఉద్దేశించిన రిజర్వేషన్లు అధిపత్య కులాల భ్లాక్ మెయిలింగ్ రాజకీయాలకు వనరులుగా ఉపయోగపడుతున్నాయి. తప్పితే ఆయా వర్గాల ప్రజలకు అనుకొన్నంత స్థాయిలో దోహదపడడం లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు.

భారత రాజ్యాంగంలో రిజర్వేషన్లు 50 శాతానికి మించి ఉండరాదనే నియమం ఉండడంతో కాపులకు “ఎఫ్” కేటగిరిలో ఇవ్వచూపింది పాలకపక్షం. కానీ, బోయలను ఎస్టీల్లో చేర్చేటప్పుడు అటువంటి నియమాలేవీ లేకుండా ఇప్పుడున్న 6 శాతాన్నే కొత్తగా కలపబోయే 50 లక్షల మందికి కూడా పంచిపెట్టాలని చూసింది. 1976లో బిసి-ఎ జాబితాలో వున్నా లంబాడ, ఎరుకుల, యానాది కులాలను ఎస్టీల్లోకి చేర్చింది అప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం. అప్పుడు కూడా ఆదివాసీ తెగలల్లో ఆవరించి ఉన్న అవిద్య, నిరుద్యోగం, పేదరికం, రాజకీయ నిరాసక్తత వంటి ఏవిధమైన సాంకేతిక ప్రమాణాలు పాటించకుండానే కలిపేసింది.

రాజస్థాన్ లో ఓసిలుగా, కర్ణాటకలో బిసిలుగా, మహారాష్ట్రలో ఎస్సీలుగా ఇలా వివిధ రాష్ట్రాల్లో వివిధ సామాజిక హోదాల్లో ఉన్న లంబాడీలను ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మాత్రమే ఎస్సీలుగా గుర్తించడం వల్ల విపరీతంగా వలసలు పెరిగినట్టు (1971 జనాభా లెక్కల ప్రకారం 1,32,464గా ఉన్న సంఖ్య 1981 లెక్కల్లో 11,58,342 లకు పెరిగింది) గణాంకాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి. పై మూడు కులాలను కలుపుతూ నాలుగు (4) శాతంగా ఉన్న ఎస్సీ రిజర్వేషన్లను ఆరు (6) శాతానికి పెంచడం జరిగింది. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లో నివసించే ఆదివాసీ తెగలు పెంచిన రిజర్వేషన్లు కొంత మేరకైనా అందుకోలేకపోగా! విద్యా, ఉద్యోగరంగాల్లో వీరితో నేటికి పోటీపడ లేకపోతున్నారన్నది నిజం. అదే తెలంగాణాలో ఆదివాసులకు, లంబాడాలకు మధ్య వైషమ్యాలకు కారణమైందని చెప్పవచ్చు. ఇది ఆదిపత్య కులాలు ఓట్ల రాజకీయాలకోసం అనుసరించిన కుటిల నీతికి నిదర్శనం. ఆదివాసీల కంటే అభివృద్ధిలో ముందున్న కులాలను తెగల్లోకి కలుపుతూ వస్తున్నారే తప్ప! జరిగిన నష్టాన్ని అంచనావేసి పచ్చాత్తాపడి సరిదిద్దిన దాకలాలు లేనేలేవు.

అలవికాని ఆలిని కట్టుకొని మురిగిచచ్చేనా ముండా కొడుకు

విద్య, ఉద్యోగ రంగాల్లో తీవ్ర ప్రభావం పడనుంది : అభివృద్ధికి అత్యంత చేరువలో ఉన్న బోయవాళ్ళికిని అదనంగా చేర్చడం వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆదివాసుల మనుగడకే ముప్పు వాటిల్లుతుంది. 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆదివాసి తెగల జనాభా 28,32,919 మంది మాత్రమే ఉండగా! ఆదివాసుల కంటే ఎక్కువ జనాభా కలిగి అభివృద్ధికి చేరువలో గల బోయలను, ఇతర కులాలను కలపడం వల్ల అసలైన తెగల్లోని రాబోయే విద్యార్థులు, నిరుద్యోగులు మరింత గడ్డుకాలం ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది. ఎం.బి.బి.యస్., ఇంజనీరింగ్, ఐ.ఐ.టి., ఆసెట్, నర్సింగ్, ఎ.పి.ఆర్.జె.సి., ఎ.పి.ఆర్.డి.సి. నవోదయ, ప్రతిభ పాఠశాలలు వంటి ఉన్నత ప్రమాణాలతో కూడిన చదువులు షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత ఆదివాసులకు ఇప్పటికే దక్కే అవకాశం లేదు. భవిష్యత్లో అసలు ఉండబోదు. ఉద్యోగాల విషయానికొస్తే జి.ఓ.నెం. 3ని అనుసరించి వచ్చిన ఉపాధ్యాయ ఉద్యోగాలు, జి.సి.సి.లో సేల్స్మేన్ ఉద్యోగాలు మినహాయిస్తే, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కేటాయించే 6 శాతం ఉద్యోగాలు షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత తెగల వాళ్లు పొందలేకపోతున్నారు. ఉపప్రణాళికానిధులతో చదువుకోసం విదేశాలకు వెళ్ళేవారు సైతం కొండ ప్రాంత తెగలకు చెందినవారు కాదు. ఇవన్నీ చూస్తుంటే తెగలపై పాలకులు ఎంత కుట్రపూరితంగా వ్యవహరిస్తున్నారో అర్థమవుతుంది. భారత రాజ్యాంగంలో 5వ షెడ్యూల్డ్ను అనుసరించి ఆదివాసులు ప్రత్యేక హక్కులు కలిగి ఉన్నప్పటికీ పాలకుల నిర్లక్ష్యం వల్ల అన్ని రంగాల్లో తీవ్రంగా వెనకబడే ఉన్నారు. ఒకవైపు ఆదివాసేతరులు బోగస్ కుల ధృవీకరణ పత్రాలతో విద్య, ఉద్యోగ, ఉపాధి, రాజకీయ రంగాల్లో అవకాశాలను దొడ్డి దారిన ఎగరేసుకుపోతుంటే! మరోవైపు తమ రాజకీయాల కోసం అభివృద్ధి చెందిన కులాలను తెగల జాబితాలో కలుపుకొంటూ వస్తున్నారు నాయకులు. దీని వలన ఆదివాసీలు మరింత దయనీయమైన స్థితికి నెట్టబడుతున్నారు.

అధికారం కోసం ఆదివాసులను బలి చేస్తున్నారు : 2014 ఎన్నికల్లో తెలుగుదేశం, వై.ఎస్.ఆర్. కాంగ్రెస్ పార్టీలు బోయాలను, మత్యకారులను ఇతర కులాలను ఎస్టీజాబితాలో చేరుస్తామని హామీ ఇవ్వడమే కాకుండా తమ ఎన్నికలమేనిఫెస్టోలో చేర్చాయి. ఇవన్నీ తెలిసి కూడా వారికే ఓట్లుగుద్ది, ఆ పార్టీల అభ్యర్థులను గెలిపించడం నేడు ఆదివాసులు చేస్తున్న పెద్ద తప్పిదం. అసెంబ్లీలో బోయవాళ్ళికి కులాన్ని ఎస్టీజాబితాలోకి చేర్చుతూ ముఖ్యమంత్రి తీర్మానాన్ని సభలో ప్రవేశపెట్టి ఏకగ్రీవంగా ఆమోదిస్తున్నప్పుడు సభలోనే ఉన్న ఆదివాసీ శాసనసభ్యులు శ్రీమతి గిడ్డి ఈశ్వరి (పాడేరు), శ్రీ కిడారి సర్వేశ్వరరావు (అరుకువేలి), శ్రీమతి వంతాల రాజేశ్వరి (రంపచోడవరం), శ్రీ మొడియం శ్రీనివాసరావు (పోలవరం)లు కనీసం చిన్న అభ్యంతరం కూడా చెప్పే ప్రయత్నం చేయలేదు. పాలక పక్షం వారికి ఆ అవకాశం ఇవ్వకుండా ప్రలోభపెట్టి, బయపెట్టి నియంత్రించింది. ప్రతిపక్ష నాయకుడు పాదయాత్ర పేరుతో సభ్యులను సభలోకి రాకుండా చేసి పరోక్షంగా సంపూర్ణమైన మద్దతు పలికారు. బోయలను ఎస్టీజాబితాలో చేరుస్తూ చేసిన తీర్మానం వెలువడిన తరువాత ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాలో మత్యకార కులాలు తమను కూడా ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చాలనే డిమాండ్తో అన్ని జిల్లా కేంద్రాల్లో దీక్షా శిబిరాలు వెలిశాయి. శ్రీకాకుళం జిల్లా కలెక్టరేటులో జరిగిన చిన్న పాటి సంఘటనను సాకుగా చూపి “జనసేన అధినేత పవన్ కళ్యాణ్” అతిగా స్పందించిన తీరును చూసాం. విశాఖ శిబిరాన్ని సందర్శించిన వైయస్ఆర్సిపి నాయకుడు విజయసాయిరెడ్డి ఇతర మంత్రులు మత్యకారులను ఎస్టీల్లో చేరుస్తామని హామీలు ఇచ్చి వెళ్ళగా, ముఖ్యమంత్రి పదేపదే ప్రస్తావిస్తున్నారు.

విశాఖ ఏజెన్సీలో ఉన్నతెగల్లో ఒకటైన “వాల్మీకి” తెగను చూపించి, రాజకీయలబ్ధికోసం ఎక్కడో మైదాన ప్రాంతాల్లో ఉన్న బోయవాళ్ళికి కులాన్ని

2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆదివాసి తెగల జనాభా 28,32,919 మంది మాత్రమే ఉండగా! ఆదివాసుల కంటే ఎక్కువ జనాభా కలిగి అభివృద్ధికి చేరువలో గల బోయలను, ఇతర కులాలను కలపడం వల్ల అసలైన తెగల్లోని రాబోయే విద్యార్థులు, నిరుద్యోగులు మరింత గడ్డుకాలం ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది.

2014 ఎన్నికల్లో తెలుగుదేశం, వై.ఎస్.ఆర్. కాంగ్రెస్ పార్టీలు బోయాలను, మత్యకారులను ఇతర కులాలను ఎస్టీజాబితాలో చేరుస్తామని హామీ ఇవ్వడమే కాకుండా తమ ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో చేర్చాయి. ఇవన్నీ తెలిసి కూడా వారికే ఓట్లుగుద్ది, ఆ పార్టీల అభ్యర్థులను గెలిపించడం నేడు ఆదివాసులు చేస్తున్న పెద్ద తప్పిదం.

బోయల అంశంతోపాటు 5వ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతంలో భూములను 1/70 భూబదలాయింపు చట్టం పరిధి నుంచి మినహాయించి ఆదివాసేతరుల బడా వ్యాపారులకు, కాంట్రాక్టర్లకు, టూరిజం, బాక్సైట్ మైనింగ్ వంటిగుత్త సంస్థలకు వాటిని కట్టబెట్టడానికి, ఆదివాసేతరులకు హక్కులు కల్పించడానికి, తీర్మానాల రూపంలో ప్రభుత్వం తన ఎజెండాను ముందుకు తెస్తుంది. వీటిని అడ్డుకోవలసిన బాధ్యత ఆదివాసులపై ఉంది.

బోయవాళ్ళికి కులాలను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చుతూ తమ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించిన నాటి నుండి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఆదివాసులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి తీవ్ర నిరసనలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఆదివాసీ రిజర్వేషన్ పరిరక్షణ పోరాట కమిటీ, ఇతర ఆదివాసీ సంఘాలు రాష్ట్రపతి శ్రీ రాంనాథ్ కోవింద్ గారిని, జాతీయ షెడ్యూల్డ్ తెగల కమీషన్ (ఎన్ఎస్టిసి) చైర్మన్ శ్రీ నందకుమార్ సాయి గారిని పలుమార్లు కలసి బోయాలను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చవద్దని కోరాయి.

ఎస్టీలుగా గుర్తించడం దుర్మార్గమైన చర్య. ఇక్కడ నివసించే వాళ్ళికి తెగకు ప్రత్యేక భాషా, సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలు కలిగి, మిగతా ఆదివాసీ తెగలతో అనుబంధాలు కలిగి ఉంటుంది. కానీ రాయలసీమ, ఇతర జిల్లాల్లో ఉన్న బోయావాళ్ళికులకు, ఈ వాళ్ళికి తెగతో గానీ, ఇతర తెగలతో గానీ ఏవిధమైన సంబంధాలు లేవు.

గిరిజన సంక్షేమ శాఖ, టిఎసి, ఎస్టి కమీషన్లపై ఆదివాసేతరుల పెత్తనం : రాష్ట్రంలోగిరిజన సంక్షేమ శాఖ, ట్రైబల్ ఎడ్యుజరీ కౌన్సిల్ (టిఎసి) & ఎస్టి కమీషన్లపై ఆదివాసేతరుల పెత్తనం కొనసాగుతుంది. “మంత్రి పదవి సహా టిఎసి చైర్మన్, ఎస్టి కమీషన్ చైర్మన్” పదవులు ఆదివాసేతరులకు కట్టబెట్టి, ఆదివాసీ ప్రజాప్రతినిధులను నామమాత్ర సభ్యులుగా చేసి, వారి మనోభావాలకు విరుద్ధంగా రాజ్యాంగపు హక్కులపై దాడిని కొనసాగిస్తున్నారు. బోయల అంశంతోపాటు 5వ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతంలో భూములను 1/70 భూబదలాయింపు చట్టం పరిధి నుంచి మినహాయించి ఆదివాసేతరుల బడా వ్యాపారులకు, కాంట్రాక్టర్లకు, టూరిజం, బాక్సైట్ మైనింగ్ వంటిగుత్త సంస్థలకు వాటిని కట్టబెట్టడానికి, ఆదివాసేతరులకు హక్కులు కల్పించడానికి, తీర్మానాలరూపంలో ప్రభుత్వం తన ఎజెండాను ముందుకు తెస్తుంది. వీటిని అడ్డుకోవలసిన బాధ్యత ఆదివాసులపై ఉంది.

తీర్మానం మళ్ళీ కేంద్రం వద్దకు వెళ్ళకుండా అడ్డుకోవలసిన బాధ్యత ఎస్టీ ఎమ్మెల్యేలు, టిఎసి సభ్యులదే : బోయవాళ్ళికి కులాలను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చుతూ తమ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించిన నాటి నుండి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఆదివాసులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి తీవ్ర నిరసనలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఆదివాసీ రిజర్వేషన్ పరిరక్షణ పోరాట కమిటీ, ఇతర ఆదివాసీ సంఘాలు రాష్ట్రపతి శ్రీ రాంనాథ్ కోవింద్ గారిని, జాతీయ షెడ్యూల్డ్ తెగల కమీషన్ (ఎన్ఎస్టిసి) చైర్మన్ శ్రీ నందకుమార్ సాయి గారిని పలుమార్లు కలసి బోయాలను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చవద్దని కోరాయి. బోయవాళ్ళికులను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చాలన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ తీర్మానంపై “గవర్నర్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా” ఏ విధమైన సిఫారసు చేయలేదు. అలాగే “జాతీయ షెడ్యూల్డ్ తెగల కమీషన్ (ఎన్.ఎస్.టి.సి.), రాష్ట్ర గిరిజన సంక్షేమ శాఖకు తిప్పి పంపిస్తూ, బోయవాళ్ళికులను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చాలని కోరుకొంటే రాజ్యాంగాన్ని గౌరవిస్తూ తగు అంశాలు మరియు ఏర్పాట్లకు సంబంధించి మళ్ళీ తీర్మానం పంపాలని కోరింది. ఎన్నికలు దగ్గరపడుతున్నందున ఓట్లు దండుకోవడానికి పాలక, ప్రతిపక్షంతో పాటు మిగతా రాజకీయ పార్టీలు ఎన్ని కుయుక్తులైనా పన్నవచ్చు. కాబట్టి ఈ ప్రక్రియకు ఇంతటితో చరమగీతం పాడాలంటే ఎస్టీ ఎమ్మెల్యేలంత కలసి ఈ తీర్మానం మళ్ళీ కేంద్రానికి పంపకుండా ఉండేందుకు టిఎసిలో తక్షణమే తీర్మానం చేయాల్సి ఉంది. ఇందుకు ప్రధాన రాజకీయ పార్టీల ఎం.ఎల్.ఎ.లు, ఎం.పి.లు, టి.ఎ.సి. సభ్యులు, టి.డి.పి. త్రిసభ్య కమిటీ సభ్యులదే బాధ్యత. లేదంటే వచ్చే 2019 ఎన్నికల్లో వీరు దోషులుగా నిలబడక తప్పదు.

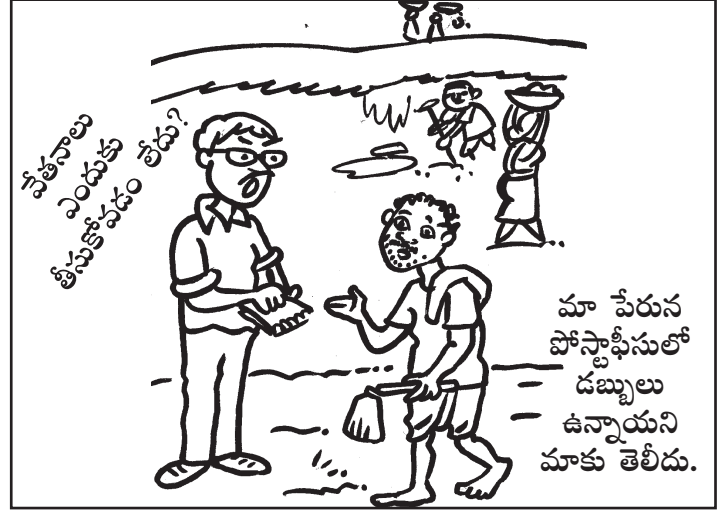
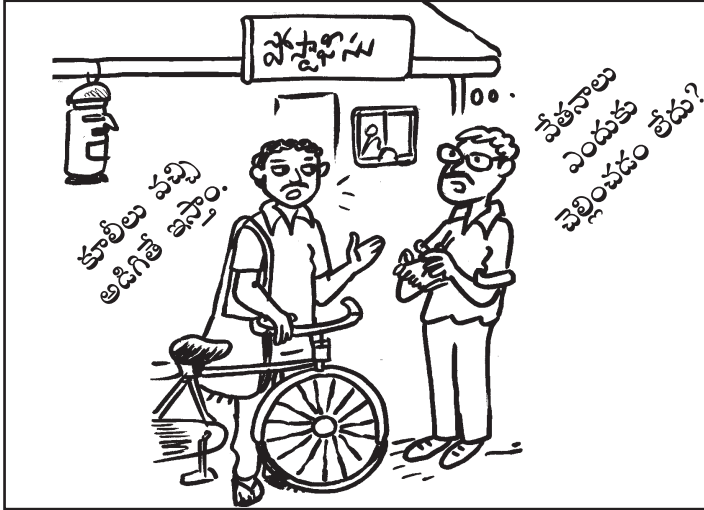
ఆదివాసి రిజర్వేషన్లపై పాలక పక్షాలు అనుసరిస్తున్న వ్యతిరేక విధానాలను నిరసిస్తూ, బోయావాళ్ళికితోపాటు ఇతర కులాలను ఎస్టి జాబితాలోకి చేర్చడాన్ని వ్యతిరేకిద్దాం! ఆదివాసుల మనుగడను కాపాడుకొందాం!!

గమనిక : నా అభిప్రాయాలతో సందేహాలు నివృత్తి చేసుకోవడానికి సంప్రదించగలరు

రామారావు దొర, ఆదివాసీ రిజర్వేషన్ పరిరక్షణ పోరాట కమిటీ,
Mobile : 07901497189, Email : rrdora.hmtv@gmail.com

టక్కునిక్కుల సొక్కు, ముక్కు మీద కెక్కు, చెవులసందున నిక్కు, జారీ పడిందంటే పుటుక్కు? (కళ్ళజోడు)

ఉపాధి హామీ కూలీలకు గత 18 నెలలుగా చెల్లించని వేతనాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని దాదాపు 8.6 లక్షల మంది ఉపాధి హామీ కూలీల వేతనాలు సుమారు 54 కోట్ల రూపాయలు అలాగే తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని 8 లక్షల మంది కూలీల 15.3 కోట్ల రూపాయలు సుమారుగా సంవత్సరం ఆరు మాసాలుగా బట్టాడా కాకుండా పోస్టాఫీసుల వద్దనే ఉండిపోయాయి. పాత మరియు కొత్త వేతన పంపిణీ పద్ధతుల మధ్య సరైన సమన్వయం లేకపోవడం వల్ల ఈ సమస్య తలెత్తింది. సమస్యకు సంబంధించిన పూర్తి వివరాలను ప్రస్తుత వ్యాసం చర్చిస్తుంది.

ఉపాధి హామీ కూలీల వేతనాల చెల్లింపులకు సంబంధించి, కేంద్ర ప్రభుత్వం డిశంబరు 2016 సంవత్సరంలో ఒక క్రొత్త పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టింది. ఈ పద్ధతిని నేషనల్ ఫండ్ ఎలక్ట్రానిక్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్ (NFEMS) అంటారు. ఈ పద్ధతిలో భాగంగా ఉపాధి హామీ కూలీల వేతనాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఢిల్లీ నుండి నేరుగా కూలీల ఖాతాలో వేస్తుంది. ఈ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టడానికి ముందు కేంద్రం వేతనాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ఇచ్చేది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వాటిని కూలీల ఖాతాలో వేసేవి. 2016 డిశంబరు నుండి ఈ పద్ధతి మారిపోయి, నేరుగా కేంద్రం నుండి కూలీల ఖాతాలకు డబ్బులు వేసే పద్ధతి వచ్చింది.

అయితే ఈ కొత్త పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడిన 18 నెలల తరువాత కూడా పాత పద్ధతి అంటే కేంద్రం డబ్బులు రాష్ట్రానికి ఇవ్వడం, రాష్ట్రం కూలీలకు చెల్లించడం అనే పద్ధతి అమలులో ఉన్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఉపాధి కూలీలకు చెల్లించడానికి వారి పోస్టాఫీసు ఖాతాల్లో జమ చేసిన డబ్బులు ఇప్పటికీ, కూలీలకు బట్టాడా కాకుండా పోస్టాఫీసుల వద్దనే ఉండిపోయాయి. గ్రామీణ భారతంలో వివిధ రకాల సేవలు మరియు హక్కుల అందుబాటుపై అధ్యయనం చేస్తున్న ఒక బృందం (Libtech India) ఉపాధి హామీ ఫోన్ రేడియో ద్వారా సేకరించిన సమాచారం ప్రకారం ఇలా చెల్లించకుండా ఉండిపోయిన సొమ్ము ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 9.20 లక్షల మంది కూలీలకు సంబంధించినవి దాదాపు 54.94 కోట్లుకాగా, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 8 లక్షల మంది కూలీలకు చెందినవి 15.3 కోట్ల రూపాయలు. (అయితే కొత్త పద్ధతి ఎన్.ఎఫ్.ఇ.ఎమ్.ఎస్. అమలులోకి వచ్చిన తరువాత కూడా గత 90 రోజులుగా చెల్లింపులు జరగకపోవడం మరో సమస్య. దీని క్రింద తెలంగాణాలో 4.78 లక్షల మంది కూలీలకు 33.6 కోట్లు, ఆంధ్రాలో 95,500 మంది కూలీలకు 11.18 కోట్ల రూపాయలు బాకీ ఇప్పటికీ చెల్లించాల్సి వుంది.)

కొత్త పద్ధతి

ప్రవేశపెట్టబడిన 18 నెలల తరువాత కూడా పాత పద్ధతి అంటే కేంద్రం డబ్బులు రాష్ట్రానికి ఇవ్వడం, రాష్ట్రం కూలీలకు చెల్లించడం అనే పద్ధతి అమలులో ఉన్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఉపాధి కూలీలకు చెల్లించడానికి వారి పోస్టాఫీసు ఖాతాల్లో జమ చేసిన డబ్బులు ఇప్పటికీ, కూలీలకు బట్టాడా కాకుండా పోస్టాఫీసుల వద్దనే ఉండిపోయాయి.

జిల్లా మొత్తం మీద ఈ 39 మండలాల్లో కలిపి సుమారుగా నాలుగున్నర కోట్ల రూపాయల సొమ్ము ఇప్పటికీ చెల్లింపు కాదుండా ఆయా పోస్టాఫీసుల్లో ఉండిపోగా, దీనిలో సగానికిపైగా సొమ్ము అంటే 2 కోట్ల 60 లక్షల రూపాయలు ఒక్క ఈ 11 ఏజన్సీ మండలాల కూలీలకు చెందినవే కావడం గమనార్హం.

డబ్బులు వారి ఖాతాలో వేసేసాము కాబట్టి ఇక మాకు ఎటువంటి బాధ్యత లేదని రాష్ట్రప్రభుత్వం చేతులు దులుపుకొంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్రం కోరిన మేరకు నిధులు విడుదల చేయడంతో మా పని అయిపోయింది, ఇక మా బాధ్యత కాదు అంటుంది. తపాలాశాఖ వాళ్ళు ఏమంటారు? కూలీలు ఎక్కడున్నారో, ఆచూకీ తెలుసుకొని ఇవ్వడం మా బాధ్యతే కాదు, వాళ్ళు వచ్చి, అడిగితే ఇవ్వడం మాత్రమే మా బాధ్యత అంటారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విషయానికి వస్తే, ఈ వ్యవహారంలో ప్రధానంగా నష్టపోయింది రాష్ట్రంలోని ఆదివాసీ కూలీలు (బహుశా తెలంగాణ కూడా ఇందుకు మినహాయింపు కాదు). ఉదాహరణకు విశాఖపట్నం జిల్లాలో 39 మండలాల్లో ఉపాధి హామీ పథకం అమలులో ఉంది, ఇందులో 11 మండలాలు ఏజన్సీ మండలాలు. అయితే జిల్లా మొత్తం మీద ఈ 39 మండలాల్లో కలిపి సుమారుగా నాలుగున్నర కోట్ల రూపాయల సొమ్ము ఇప్పటికీ చెల్లింపు కాదుండా ఆయా పోస్టాఫీసుల్లో ఉండిపోగా, దీనిలో సగానికిపైగా సొమ్ము అంటే 2 కోట్ల 60 లక్షల రూపాయలు ఒక్క ఈ 11 ఏజన్సీ మండలాల కూలీలకు చెందినవే కావడం గమనార్హం. ఈరకంగా చూసినప్పుడు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఎక్కడైతే ఏజన్సీ మండలాలు ఉన్నాయో అక్కడల్లా ఎక్కువశాతం కూలీల వేతనాలు బట్టాడా కాకుండా ఉండిపోయాయి.

ఈ విధంగా ఎందుకు ఉండిపోయాయని మనం గనుక ఆలోచిస్తే, రకరకాల కారణాలు మనకు కనిపిస్తాయి. మొదటిది, ఒకటిన్నర, రెండు, మూడు, చివరకు నాలుగు సంవత్సరాల నుండి కూడా వేతనాలు చెల్లించబడని కూలీలు ఉండడం వల్ల, వీరిలో కొంతమంది ఇప్పటికే చనిపోయారు. అయితే వారి వారసులెవరికీ తమ కుటుంబ సభ్యులకు సంబంధించిన డబ్బులు పోస్టాఫీసులో ఉన్నాయన్న సంగతే తెలియదు. ఇక రెండవది, బ్రతికున్నవారిలో చాలా మందికి ప్రభుత్వం తమకు పాత పద్ధతిలో చెల్లించిన డబ్బులు కొన్ని ఇంకా పోస్టాఫీసులో ఉన్నాయనే విషయం కూడా తెలియదు. మూడవది, తెలిసినా కూడా, వేలిముద్రలు పడటం లేదనో, ఆధార్ కు సంబంధించిన సమస్యలు ఉన్నాయనో తపాలాశాఖ చాలామందికి వేతనాలు ఇవ్వడం లేదు. ఇలా 'కర్ణుని చావుకు కారణాలు సవాలక్ష' అన్నట్లుగా పలు కారణాలతో ఈ వేతనాలు చెల్లించబడడం లేదు.

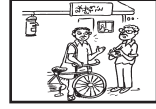
అయితే ఈ మొత్తం పరిస్థితిని కనుక మనం నిశితంగా పరిశీలిస్తే, దీనిలో కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు పోస్టల్ శాఖ ఈ ముగ్గురి సమిష్టి వైఫల్యం మనకు చాలా స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. అసలు ఉపాధి హామీ చట్టం ఏమి చెబుతుంది, పని చేసిన 15 రోజుల లోపల కూలీలకు వేతనాలు చెల్లిస్తామని చెబుతుంది. కానీ మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలైనా వేతనాలు చెల్లించకపోవడాన్ని మనం ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి? అయితే డబ్బులు వారి ఖాతాలో వేసేసాము కాబట్టి ఇక మాకు ఎటువంటి బాధ్యత లేదని రాష్ట్రప్రభుత్వం చేతులు దులుపుకొంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్రం కోరిన మేరకు నిధులు విడుదల చేయడంతో మా పని అయిపోయింది, ఇక మా బాధ్యత కాదు అంటుంది. తపాలాశాఖ వాళ్ళు ఏమంటారు? కూలీలు ఎక్కడున్నారో, ఆచూకీ తెలుసుకొని ఇవ్వడం మా బాధ్యతే కాదు, వాళ్ళు వచ్చి, అడిగితే ఇవ్వడం మాత్రమే మా బాధ్యత అంటారు. ఇక మన కూలీల దగ్గరకు వెళ్ళి అడిగితే, అసలు పోస్టాఫీసు ఖాతాలో తమ పేరు మీద డబ్బులు ఉన్నాయనే వారికి తెలియదు. అలాంటప్పుడు వారు పోయి ఎలా అడుగుతారు? ఇది ఎలా సాధ్యం? అనేది ఒక పెద్ద భేతాళ ప్రశ్న.

ఆదివాసీల ప్రాంతాల పరిస్థితి మరి దారుణం, ఎందుకంటే, బ్రాంచ్ పోస్టు మాస్టర్లు (BPMs) ఎవరైతే ఈ వేతనాలు ఇవ్వాలో వాళ్ళు మారుమూల ఆదివాసీ గ్రామాల ప్రజలకు ఎంతమాత్రం అందుబాటులో ఉండరు. ఉదాహరణకు విశాఖపట్నం జిల్లా, గంగరాజు మాడుగుల మండలం, పందిపెంట గ్రామం అనుకొందాం. ఈ గ్రామంలోని ఉపాధి హామీ కూలీలు వేతనాలు తీసుకోవాలంటే, అయితే మండల కేంద్రం జి. మాడుగుల వెళ్ళాలి, అది 15 కి.మీ. దూరం ఉంటుంది. లేదంటే బి.పి.ఎం. గ్రామానికి వచ్చినప్పుడు తీసుకోవాలి. ఆయన ఎప్పుడు వస్తాడో తెలియదు, ఒక వేళ వచ్చినా నెట్ వర్క్ మరియు సిగ్నల్ ఉంటుందనే గ్యారంటీ లేదు.

తిన్న కుక్క తిని పోతే, కన్న కుక్కను కట్టేసి కొట్టినట్లు

ఈ సమస్య నిజంగా పరిష్కారం కావాలంటే, ముఖ్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం తపాలాశాఖపై, అది కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వశాఖే కాబట్టి, తమ వద్ద పెండింగులో వున్న వేతనాలను తక్షణమే కూలీలకు చెల్లించేలా ఒత్తిడి చేయాలి. అలాగే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రచార (క్యాంపెయిన్) పద్ధతిలో ప్రతి గ్రామంలోను ఏయే కూలీలకు వేతనాలు అందాలనే జాబితాను ఆయా గ్రామ పంచాయతీల కార్యాలయాల వద్ద అతికిస్తే, అందులో పేర్లు ఉన్న కూలీలు వారి బి.పి.ఎం.ల దగ్గరికి వెళ్ళి తమ సొమ్ము తీసుకుంటారు. ఆ రకంగా ఈ సమస్యను పరిష్కారం చెయ్యాలి. ఇలా చేయకపోతే ఏదైతే పేద ప్రజలకు అత్యంత ఉపయోగకరమైన పథకం మనం అని చెబుతున్నామో, ఆ పథకం నిర్లక్ష్యం అవుతుంది. పేదల కష్టార్జితం వారికి కాకుండా పోతుంది. చివరకు ఆ పథకంపైన ప్రజలకు పూర్తిగా విశ్వాసం, ఆసక్తి రెండూ పోయే ప్రమాదం వుంది. తద్వారా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పని అవసరమైన కుటుంబాలకు వంద రోజులు వేతనంతో కూడిన పనిని కల్పిస్తామని భారత పార్లమెంటు చేసిన వాగ్దాన ఉల్లంఘించబడుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వాలు తక్షణమే స్పందించాలి.

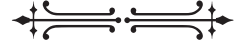

బి. చక్రధర్

మొబైల్ : 92465 22344

↔ ↔ ↔ ↔ ↔ ↔ ↔ ↔ ↔ ↔

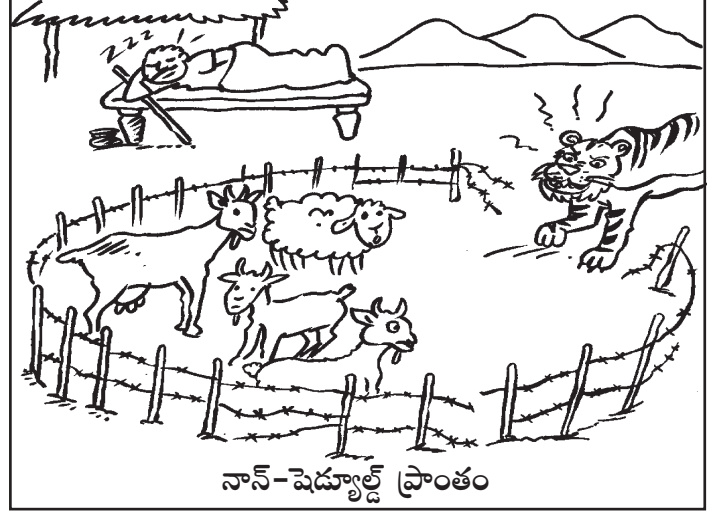
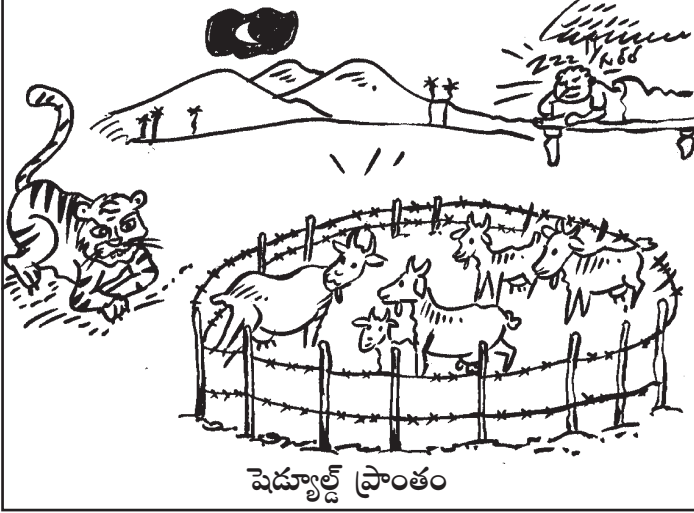
రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రచార (క్యాంపెయిన్) పద్ధతిలో ప్రతి గ్రామంలోను ఏయే కూలీలకు వేతనాలు అందాలనే జాబితాను ఆయా గ్రామ పంచాయతీల కార్యాలయాల వద్ద అతికిస్తే, అందులో పేర్లు ఉన్న కూలీలు వారి బి.పి.ఎం.ల దగ్గరికి వెళ్ళి తమ సొమ్ము తీసుకుంటారు.

చందాదారులుగా చేరండి! పత్రికకు చేయూతనివ్వండి

“మన్నెంలో” పత్రికకు పాఠకులు, సంస్థలు, ఆదివాసీ మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులు చందాదారులుగా చేరి, మా ప్రయత్నానికి అండగా నిలబడాల్సిందిగా కోరుతున్నాము. ప్రతిపాదిత సంవత్సర చందా (నాలుగు సంచికలకు) 100 రూపాయలు. ఒక్కొక్క సంచికకు చందా 25 రూపాయలు. మీ చందాలను “పరిచయ్” పేర మనియార్డరు ద్వారా మాత్రమే పంపగలరు. మనియార్డరు ఫారంలో సమాచారం కొరకు ఇచ్చిన స్థలం (Space for Communication)లో మీ చిరునామా (పోస్టల్ అడ్రస్)ను స్పష్టంగా వ్రాయగలరు.

- పరిచయ్

నాన్-షెడ్యూల్డ్ ఆదివాసీలు అంటే ఎవరు?

భారత రాష్ట్రపతికే ఒక ప్రజా సముదాయాన్ని షెడ్యూల్డ్ తెగలు లేదా ఆదివాసీలుగా గుర్తించి, ప్రకటించే (నోటిఫై) అధికారం వుంది.

ఒక గ్రామంలో ఆదివాసీలు తరతరాలుగా జీవిస్తూ వుంటే దాన్ని ఆదివాసీ గ్రామం లేదా గిరిజన గ్రామం అంటారా అనరా?

వాడుకలో ఇతర ప్రజలు దాన్ని గిరిజన గ్రామం అనే అంటారు.

కానీ చట్ట పరిభాషలో లేదా రాజ్యాంగ అర్థంలో అది ఆదివాసీ గ్రామం కానవసరం లేదు.

అంటే ఆ గ్రామంలోని ప్రజలు ఆదివాసీలే గానీ, ఆ గ్రామం ఆదివాసీ గ్రామం కాదన్న మాట.

చట్టం లేదా రాజ్యాంగం పరిభాషలో, షెడ్యూల్డ్ తెగలు (ST) అని ఏ మానవ సమూహాలను పిలుస్తున్నామో వారే ఆదివాసీలు లేదా గిరిజనులు. కొన్ని ఉదాహరణలు చూద్దాం. శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలో సవర, జాతాపు, విశాఖజిల్లాలో గదబ, భగత, కొండ దొర, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలో కోయ, కొండ రెడ్డి వగైరా ప్రజలు ముందు చెప్పినట్లుగా షెడ్యూల్డ్ తెగలు (ST) గా గుర్తించబడినవారు. భారత రాష్ట్రపతికే ఒక ప్రజా సముదాయాన్ని షెడ్యూల్డ్ తెగలు (ST) లేదా ఆదివాసీలుగా గుర్తించి, ప్రకటించే (నోటిఫై) అధికారం వుంది. షెడ్యూల్డ్ తెగలు (ST) లేదా ఆదివాసీలుగా గుర్తింపు పొందితే ఏమిటి ఉపయోగం అంటే, వారు చట్టపరంగా, రాజ్యాంగం పరంగా కొన్ని ప్రత్యేక రక్షణలు, సౌకర్యాలు, హక్కులు పొందడానికి అర్హులు అవుతారు. తేలికగా అవగాహన కావడానికి కొన్ని ఉదాహరణలు చూద్దాం. ఒక ఆదివాసీ పై దాడి చేసినా, దూషించిన లేదా అతను / ఆమె సాగులో వున్న భూమి నుండి చట్ట విరుద్ధంగా తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేసినా అది ఎస్.సి, ఎస్.టి ఆత్యాచారాల నిరోధక చట్టం కింద నేరం అవుతుంది, ఇది ఒక రక్షణ. గ్రామాలలోని ప్రభుత్వ బంజరు భూములు పంపిణీ చేసేటప్పుడు ఆ గ్రామంలో వున్న పేద ఆదివాసీలకు (ST) మొదటి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అదే విధంగా విద్యా, ఉద్యోగాలలో కూడా ప్రాధాన్యత ఉంటుంది.

మరి ఒక గ్రామంలో ఆదివాసీలు తరతరాలుగా జీవిస్తూ వుంటే దాన్ని ఆదివాసీ గ్రామం లేదా గిరిజన గ్రామం అంటారా అనరా? వాడుకలో ఇతర ప్రజలు దాన్ని గిరిజన గ్రామం అనే అంటారు. కానీ చట్ట పరిభాషలో లేదా రాజ్యాంగ అర్థంలో అది ఆదివాసీ గ్రామం కానవసరం లేదు. అంటే ఆ గ్రామంలోని ప్రజలు ఆదివాసీలే గానీ, ఆ గ్రామం ఆదివాసీ గ్రామం (చట్ట పరిభాషలో లేదా రాజ్యాంగ అర్థంలో) కాదన్న మాట. ఇదేమిటి ఈ తిరకాసు అని ఎవరికైనా అనిపించక మానదు. కొన్ని ఉదాహరణలు చూద్దాం. విశాఖ జిల్లాలోని, నాతవరం మండలంకు చెందిన చిన్న జగ్గంపేట అనే గిరిజన గ్రామం చట్ట పరిభాషలో గిరిజన గ్రామం కాదు. అదే విధంగా రావికమతం మండలంలోని చీమలపాడు గిరిజన గ్రామం కూడా కాదు. కానీ ముందు చెప్పిన ఈ రెండు గ్రామాలలో నూటికి నూరు శాతం ఆదివాసీలే వున్నారు. శ్రీకాకుళం జిల్లా ఆదివాసీల ఉద్యమానికి పెట్టింది పేరు. కానీ అక్కడ

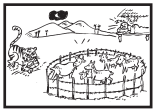
డౌంకలో మెలికల కర్ర? (పాము)

చట్టం లేదా రాజ్యాంగం పరిభాషలో ఆదివాసీ గ్రామాలు వున్నది చాలా తక్కువ. 16 పంచాయతీలు లేదా 110 రెవిన్యూ గ్రామాలు మాత్రమే నిజమైన అర్థంలో గిరిజన గ్రామాలు, మిగిలినవి కావు.

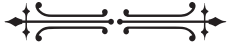
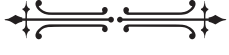
నూటికి నూరు (100%) శాతం గిరిజనులే వున్నా అది ఆదివాసీ గ్రామం ఎందుకు కాదు? ఆ గ్రామం ఆదివాసీ గ్రామంగాక పోతే వచ్చే నష్టం ఏమిటి? ఆ ఆదివాసీలకు వచ్చే కష్టం ఏమిటి? ముందు చెప్పినట్లుగానే ఒక ప్రజా సమూహాన్ని ఆదివాసీలు లేదా గిరిజనులు లేదా షెడ్యూల్డ్ తెగలు (ST) గా ప్రకటించే అధికారం రాజ్యాంగం ప్రకారం కేవలం భారత రాష్ట్రపతికి మాత్రమే వుందని చెప్పుకున్నాం. భారత రాష్ట్రపతి ఏ గ్రామాలనైతే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత అని ప్రకటిస్తారో అది మాత్రమే ఆదివాసీ ప్రాంతం అవుతుంది. అంటే భారత రాష్ట్రపతి ఫలాన ప్రజలు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు చెందుతారు అని ప్రకటించడంతో బాటు ఫలానా ప్రాంతం షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతం అని ప్రకటించాలి. ఇందాక మనం పైన చెప్పుకున్న ఉదాహరణలకు వెళ్దాం. భారత రాష్ట్రపతి ఇచ్చిన షెడ్యూల్డ్ తెగల ప్రకటన (నోటిఫికేషన్) జాబితాలో కొండదొర, గదబ, వాల్మీకి, భగత వంటి తెగల పేర్లు వున్నాయి గనుక విశాఖ జిల్లా, రావికమతం మండలం చీమలపాడు, నాతవరం మండలం చిన్న జగ్గంపేట గ్రామాలలో వున్న ఈ తెగల వారు ఆదివాసీలు లేదా గిరిజనులు అయ్యారు. కాని ఆయనే ఇచ్చిన షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల జాబితా (నోటిఫికేషన్)లో ఈ గ్రామాల పేర్లు లేవు గనుక అవి షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతం లేదా గిరిజన గ్రామాలు కాలేదు. అదే విధంగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఎక్కడ సవర, జాతపు తెగలు వారు వున్నా వారు ఆదివాసీలే కానీ, సీతంపేట మండలం లోని 16 గ్రామ పంచాయతీ గ్రామాలు మాత్రమే భారత రాష్ట్రపతి ఇచ్చిన షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల జాబితా 9 (నోటిఫికేషన్) లో వున్నాయి. కనుక మిగిలిన 20కి పైగా వున్న మండలాలలోని వందలాది గిరిజన గ్రామాలు కాకుండా పోయాయి.

దీని వలన నష్టం ఏమిటి? ఒక గ్రామం గిరిజన గ్రామం అయితే వర్తించే చట్ట పరమైన హక్కులు, రాజ్యాంగ పరమైన రక్షణలు వారికి లభించవు. విషయం తేలికగా అవగాహన అవ్వడానికి కొన్ని సంగతులు చూద్దాం. నాతవరం మండలం చిన్న జగ్గంపేట గ్రామంలోని వ్యవసాయ సాగు భూమి అంతా ఒకానొకప్పుడు ఆదివాసీల చేతిలో వుండేది. నేడు వారికి ఒక్క సెంటు భూమి కూడా లేదు. అదంతా గిరిజనేతరుల చేతిలోకి పోయింది. అదే ఈ గ్రామం షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల జాబితాలో వుండి వుంటే ఈ కథ వేరుగా వుండేది. ఎందుకంటే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో ఆదివాసీల భూములను ఆదివాసీతరులు కొనకూడదు, కొన్నా అది చెల్లదు. అంటే, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా గుర్తింపు పొందిన గిరిజన గ్రామాలలో మాత్రమే వారి భూములకు రక్షణ వుంటుంది లేకపోతే వుండదు. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకోసం చేసిన 'పంచాయతీ రాజ్ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల విస్తరణ చట్టం' (PESA) ముందు చెప్పుకున్న చిన్న జగ్గంపేట, చీమలపాడు వంటి గ్రామాలకు వర్తించదు. ఎందుకంటే అక్కడి ప్రజలు ఆదివాసీలే కావచ్చు కానీ ఆ గ్రామాలు ఆదివాసీ గ్రామాలుగా గుర్తింపుకు నోచుకోలేదు. అసలు ఇది ఎలా జరిగింది? దీని చరిత్ర ఏమిటి? షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు బయట వుండిపోయిన ఈ గిరిజన గ్రామాలను తిరిగి షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలోకి తేవాలంటే ఏమి చేయాలి? అన్నది మన ముందు వున్న ప్రశ్నలు.

ముందుగా మనం చిన్న జగ్గంపేట, చీమలపాడు వంటి గ్రామాలు అన్నింటిని కలిపి గుర్తు పట్టడానికి వీలుగా ఒక పేరు పెడదాం. కొన్ని చోట్ల

భారత రాష్ట్రపతి ఏ గ్రామాలనైతే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత అని ప్రకటిస్తారో అది మాత్రమే ఆదివాసీ ప్రాంతం అవుతుంది. అంటే భారత రాష్ట్రపతి ఫలాన ప్రజలు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు చెందుతారు అని ప్రకటించడంతో బాటు ఫలానా ప్రాంతం షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతం అని ప్రకటించాలి.

షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో ఆదివాసీల భూములను ఆదివాసీతరులు కొనకూడదు, కొన్నా అది చెల్లదు. అంటే, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా గుర్తింపు పొందిన గిరిజన గ్రామాలలో మాత్రమే వారి భూములకు రక్షణ వుంటుంది లేకపోతే వుండదు. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకోసం చేసిన 'పంచాయతీ రాజ్ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల విస్తరణ చట్టం' ముందు చెప్పుకున్న చిన్న జగ్గంపేట, చీమలపాడు వంటి గ్రామాలకు వర్తించదు.

షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా 'నోటిఫై' అయిన గ్రామాలు అన్నీ కొండలలో, అడవులలో ఏమీలేవు. ఉదాహరణకు శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా వున్న 16 పంచాయితీలలోని గ్రామాలు చాలావరకు వెల్లడి ప్రాంతాలలోనే వున్నాయి. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా గుర్తింపుకు నోచుకోని అనేక గ్రామాలు లోతట్టు ప్రాంతాల్లో వున్నాయి.

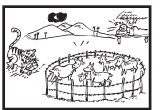
తిరుగుబాట్లను అణచివేస్తూనే, ఇవి పదే పదే ఎందుకు వస్తున్నాయో బ్రిటిష్ వారు ఆరా తియ్యడం మొదలు పెట్టారు. సాధారణ మైదాన ప్రాంతాలకు ఉద్దేశించిన పరిపాలన యంత్రాంగాన్ని, చట్టాలను యధాతథంగా ఆదివాసీకు వర్తింపజేయడం ఇందుకు ప్రధాన కారణంగా వారు గుర్తించారు. అందుచేత ఈ సాధారణ పరిపాలన పద్ధతుల నుండి ఆదివాసీలను మినహాయించాలి. అలా చేయాలంటే ముందుగా వారు జీవిస్తున్న ప్రాంతాలను గుర్తించాలి.

వారిని 'మైదాన ప్రాంత గిరిజనులు' అని పిలుస్తున్నారు. నా దృష్టిలో ఆ పేరు సరైంది కాదు. ఎందుకంటే అది కొన్ని తప్పుడు సంకేతాలు ఇస్తుంది. దీనిలో ఈ గిరిజనులు ఒకప్పుడు అడవులలో, కొండలలో వుండే వారని వాటిని వదిలేసి మైదానాలకు వచ్చేశారనే భావన కలిగే అవకాశం వుంది. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా 'నోటిఫై' అయిన గ్రామాలు అన్నీ కొండలలో, అడవులలో ఏమీలేవు. ఉదాహరణకు శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా వున్న 16 పంచాయితీలలోని గ్రామాలు చాలావరకు వెల్లడి ప్రాంతాలలోనే వున్నాయి. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా గుర్తింపుకు నోచుకోని అనేక గ్రామాలు లోతట్టు ప్రాంతాల్లో వున్నాయి. కనుక 'మైదాన' ప్రాంతాలు అనడం కంటే 'నాన్-షెడ్యూల్డ్' ప్రాంతాలు అనడం ఉచితంగా వుంటుంది. ఈ నాన్-షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలను షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో కలపవలసి వుంటుంది. అంతమాత్రంచేత 'మైదాన' ప్రాంతాలలో ఆదివాసీలు లేరని కాదు. మంచి ఉదాహరణ నెల్లూరు జిల్లాలో కనిపించే 'యానాది' గిరిజనులు.

అసలు ఈ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలు అనే భావన ఎందుకు వచ్చింది? ఎలా వచ్చిందో తెలుసుకోవడం అవసరం. రాజులు, రాచరికాల కాలంలో ఈ భావన లేదు. తమ రాజ్య పరిధిలోకి వచ్చే ఆదివాసీ గుడాలు/ గ్రామాలలో పరిపాలనను ఆయా ఆదివాసీ తెగలకు, ఆ తెగల నుండి తాము ఎంపిక చేసిన ప్రతినిధులకు ఆనాటి రాజులు వదిలేశారు. విశాఖ జిల్లాలో అలాంటి ప్రతినిధులను 'మురాదారు' అని పిలిచేవారు. రెవిన్యూ, న్యాయ, పోలీస్ పరిపాలన అంతా ఈ 'మురాదారు' ద్వారా జరిగేది. బ్రిటిష్ వారి రాజకీయ అధికారం తరువాత, వారు తమదైన రెవెన్యూ (తాశీల్దారు కచేరీ), న్యాయ (సివిల్, క్రిమినల్ కోర్టులు), పోలీస్ (థాణా) పరిపాలన యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఈ నూతన యంత్రాంగాన్ని ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు కూడా విస్తరించారు. ఈ పరిపాలన యంత్రాంగం ఎలా పనిచేస్తుందో గిరిజనేతరులకు తెలిసినంతగా ఆదివాసీలకు తెలిసే అవకాశం లేదు. అంతేగాక ఈ పరిపాలన యంత్రాంగంలోకి చేరిన ఉద్యోగులు ఎవరు? మైదాన ప్రాంతాలకు చెందిన హిందూ అగ్రకులాల వారు, వారికి ఆదివాసీలపట్ల చులకన, తక్కువ భావన ఉండటంతోబాటు, ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు వస్తున్న వ్యాపారులు, కాంట్రాక్టర్లు కూడా అదే వర్గాలకు చెందినవారు కావడం మరో ముఖ్య విషయం. దాంతో వారు ఈ పరిపాలన యంత్రాంగంను ఉపయోగించుకొని ఆదివాసీలను దోపిడి చేసేవారు. ఈ దోపిడిదారులకు అండగా ఈ పరిపాలన యంత్రాంగం నిలబడటంతో ఆదివాసీల తిరుగుబాట్లు మొదలయ్యాయి. ఈ తిరుగుబాట్లను అణచివేస్తూనే, ఇవి పదే పదే ఎందుకు వస్తున్నాయో బ్రిటిష్ వారు ఆరా తియ్యడం మొదలు పెట్టారు. సాధారణ మైదాన ప్రాంతాలకు ఉద్దేశించిన పరిపాలన యంత్రాంగాన్ని, చట్టాలను యధాతథంగా ఆదివాసీకు వర్తింపజేయడం ఇందుకు ప్రధాన కారణంగా వారు గుర్తించారు. అందుచేత ఈ సాధారణ పరిపాలన పద్ధతుల నుండి ఆదివాసీలను మినహాయించాలి. అలా చేయాలంటే ముందుగా వారు జీవిస్తున్న ప్రాంతాలను గుర్తించాలి.

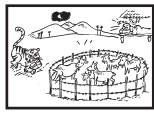
బ్రిటిష్ వారు మన దేశాన్ని ఆక్రమించిన నాటి నుండి 1947లో వదిలి వెళ్ళిపోయిన తరువాత మొత్తం మనకు నాలుగు రాజ్యాంగాలు వున్నాయి. అవి 1. 1870 బ్రిటిష్ ఇండియా ఏక్టు 2. 1919 బ్రిటిష్ ఇండియా ఏక్టు 3. 1935 బ్రిటిష్ ఇండియా ఏక్టు, 4. 1950 భారత రాజ్యాంగం. 1870 కి ముందే, 1839లో

నమోజు చేయబోతే మసీదు మీద పడ్డట్టు

‘గంజాం - వైజాగ్ పట్టణం ఏక్ట్’ ద్వారా ఆ నాటికున్న జమిందారీలను ప్రాచీన జమీందారీలు, పర్వత / కొండ (Hill) జమిందారీలు అనే కేటగిరీల క్రింద కొన్ని జమీందారీలను గుర్తించి అక్కడ పౌర, న్యాయ పాలనా విధులను నిర్వహించడానికి ‘ఏజెంట్’ను నియమించారు. ఇవాళ మనం చూస్తున్న ఆదివాసీ ప్రాంతాలన్నీ అలాంటి ‘పర్వత / కొండ (Hill) జమిందారీ’లకు చెందినవే. ఏజెంట్ పరిపాలన క్రింద వున్నందున వాటికి ‘ఏజెన్సీ ప్రాంతాలు’ అనే పేరు వచ్చింది. 1870 బ్రిటిష్ ఇండియా ఎక్టు ద్వారా తనకు సంక్రమించిన అధికారాల ద్వారా మద్రాస్ గవర్నర్ జనరల్ 1874 ‘షెడ్యూల్ జిల్లాల చట్టం’ ప్రవేశ పెట్టారు. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 3 అనుసరించి ఆయా జిల్లాలలోని ఆదివాసీ ప్రాంతాలను గుర్తించి, వాటిని ‘షెడ్యూల్ ప్రాంతాలుగా’ గుర్తించే అధికారం ‘స్థానిక ప్రభుత్వాలకు’ (local Government) ఇచ్చారు. ఈ ‘స్థానిక ప్రభుత్వాల’లో ఆదివాసీల ప్రతినిధులు వుండే అవకాశం లేదని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. కనుక ‘స్థానిక ప్రభుత్వాల’లో వుండే హిందూ అగ్రకులాల ప్రతినిధులే ఏది గిరిజన ప్రాంతం, ఏది కాదు అనే నిర్ణయం చేశారు. ఇవే 1919, 1935 బ్రిటిష్ ఇండియా రాజ్యాంగాలలో కొనసాగాయి. 1950 భారత రాజ్యాంగం, ఆదివాసీ ప్రాంతాలను గుర్తించే బాధ్యతను భారత రాష్ట్రపతిపై వుంచింది. కొత్త రాజ్యాంగం ద్వారా ఆదివాసీ ప్రాంతాలను ప్రకటించే సమయంలో కూడా సమగ్రపరమైన పరిశీలన చేయకుండా బ్రిటిష్ ఇండియా పాలనలో ఏ ప్రాంతాలనైతే ‘షెడ్యూల్ ప్రాంతాలుగా’ గుర్తించారో వాటినే తిరిగి నోటిఫై చేసారే తప్పా, షెడ్యూల్ ప్రాంతాలకు బయట బ్రిటిష్వారు వదిలేసిన ఒక్క గ్రామాన్ని కూడా అదనంగా ఈ షెడ్యూల్ ప్రాంతాల జాబితాలో జేర్చలేదు. ఈ అన్యాయాన్ని అటు పార్లమెంటులో లేదా ఇటు శాసనసభలో లేవదీసిన పార్టీ లేదా ప్రజాప్రతినిధి లేదు.

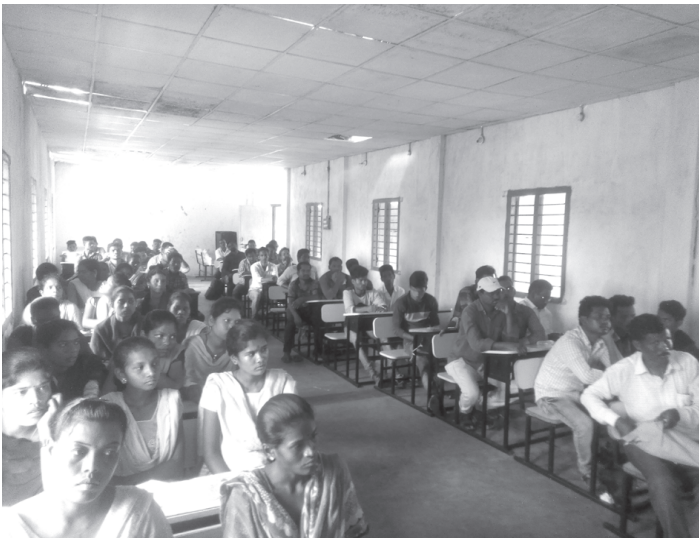
అందుచేత ‘నాన్-షెడ్యూల్ ప్రాంతాల’ ఆదివాసీల పరిస్థితి ఎలా వుందంటే, 1839కు ముందు నేటి షెడ్యూల్ ప్రాంతాలలో ఎలా వుందో అలా వుంది. పులి తరిమిన లేళ్ళు నాన్-షెడ్యూల్ ప్రాంతాల ఆదివాసీలు. వారికి జరిగిన అన్యాయం సరిచేయాలంటే షెడ్యూల్ ప్రాంతాలకు బయట వుండిపోయిన నాన్-షెడ్యూల్ ఆదివాసీ గ్రామాలను భారత రాష్ట్రపతి షెడ్యూల్ ప్రాంతాలుగా గుర్తిస్తూ, నోటిఫికేషన్ ఇవ్వాలి.

1950 భారత రాజ్యాంగం, ఆదివాసీ ప్రాంతాలను గుర్తించే బాధ్యతను భారత రాష్ట్రపతిపై వుంచింది. కొత్త రాజ్యాంగం ద్వారా ఆదివాసీ ప్రాంతాలను ప్రకటించే సమయంలో కూడా సమగ్రపరమైన పరిశీలన చేయకుండా బ్రిటిష్ ఇండియా పాలనలో ఏ ప్రాంతాలనైతే ‘షెడ్యూల్ ప్రాంతాలుగా’ గుర్తించారో వాటినే తిరిగి నోటిఫై చేసారే తప్పా, షెడ్యూల్ ప్రాంతాలకు బయట బ్రిటిష్వారు వదిలేసిన ఒక్క గ్రామాన్ని కూడా అదనంగా ఈ షెడ్యూల్ ప్రాంతాల జాబితాలో జేర్చలేదు.

- సి.ఎస్. అజయ్ కుమార్

కళకు సామాజిక ప్రయోజనమే లక్ష్యం!

బి. హరి వెంకట్ వృత్తి రీత్యా వ్యంగ్య చిత్రకారుడు (కార్టూనిస్ట్) అయినప్పటికీ, ప్రవృత్తి రీత్యా మంచి నిబద్ధత కలిగిన సామాజిక సేవా కార్యకర్త కూడా. “మన్నెంలో” పత్రిక పాఠకులకు చాలా కాలంగా (జూలై-సెప్టెంబర్ 2007 సంచిక నుండి) తన చిత్రాల ద్వారా హరి సుపరిచితులే. ఈయన బ్రతుకుతెరువు కోసం కార్టూనిజం ఒక వృత్తిగా ఎంచుకొన్నా, సామాజిక సేవ పట్ల గల ఆసక్తితో స్వయంగా ఒక సేవా సంస్థను నెలకొల్పి, అలాగే ఇతర సంస్థల సహాయ సహకారాలతో విశాఖ పరిసరాల్లో అనేక సేవా కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నారు. హరి, కళ కేవలం కళ కోసం కాదు, సామాజిక ప్రయోజనమే దాని అంతిమ లక్ష్యం అని నమ్మే ఒక యువకుడు. అందుకే తన కళ ద్వారా సమకాలీన సామాజిక సమస్యలు ఎన్నిటిపైనో పోరాడుతున్నారు. ఆయనలోని నేటి మన యువతకు స్ఫూర్తినిచ్చే వివిధ కోణాలను ఆవిష్కరిస్తూ “మన్నెంలో” పత్రిక ఆయనతో జరిపిన ఇంటర్వ్యూ వివరాలే ప్రస్తుత వ్యాసం.

ప్రశ్న : నమస్కారం హరి గారూ! మన ‘మన్నెంలో’ పత్రిక మీకు సుపరిచితమే కదా! మీరు మీ వృత్తి, ప్రవృత్తుల ద్వారా సామాజిక మార్పునకు చేస్తున్న కృషిని గురించిన కొన్ని అంశాలను మన పాఠకులకు తెలియపరచాలని మేము భావిస్తున్నాము.

జవాబు : నమస్కారమండి! నాకు కూడా చాలా సంతోషం. నేను ఏదో గొప్ప సామాజిక సేవ చేసేస్తున్నానని చెప్పలేను, నా వంతుగా నాకు చేతనైన కృషి చేస్తున్నానంతే. దాని గురించి మీతో పంచుకోవడం సంతోషం.

ప్రశ్న : మీరు కార్టూన్ల రంగంలోకి రావడానికి ప్రత్యేక నేపథ్యం, కారణాలు ఏమిటి?

జవాబు : కార్టూన్లు వేయడమనే వ్యసనం నాకు హైస్కూలు రోజుల్లోనే ప్రారంభమైంది. పదవ తరగతి చదివేటప్పుడే ఒక దిన పత్రికలో స్థానిక వార్తలు వ్రాసేవాడిని. అలాగే ‘లెటర్స్ టు ఎడిటర్’, వివిధ శీర్షికలలో పెట్టే పోటీల్లో పాల్గొనడం ద్వారా చిన్నప్పటి నుంచి పత్రికలతో పరిచయం ఉండేది, నెమ్మదిగా కార్టూన్లు వేసి పత్రికలకు పంపడం అలవాటైంది. ముందునుంచి సామాజిక సమస్యలపైనే నా కార్టూన్లు ఉండేవి. నాన్నగారు కార్మిక సంఘ నాయకులు కావడం దానికి చాలా వరకూ కారణం. చిన్నప్పటి నుండి మే దే ప్రభాత భేరీలు, మహాసభలు, ప్రదర్శనల్లో పాల్గొనడం, ఇంట్లో నిత్యం వివిధ పత్రికలు, సాహిత్యం అందుబాటులో ఉండడం,

తెలిసి పూయును, తెలియక కాయును? (వేరుశనగ)

వివిధ రచయితలు, కళాకారుల గురించి తరచూ నాన్న చెప్పడం నాలో సాహిత్యాభిరుచిని పెంపొందించాయి. ఈ అభిరుచే ఒక రకంగా నా ఈ కళకు ప్రేరణ. తెలుగు మీడియం విద్యార్థిగా సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో ఎక్కువగా పాల్గొనడం, విజ్ఞాన తరగతులు, సామాజిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం వల్ల సమాజం గురించి అధ్యయనం చేసే అవకాశం కలిగింది. అలాగే మా 'పెండుర్తి' లైబ్రరీ ద్వారా దుమ్ము పట్టిన పుస్తకాలను ఎన్నిటికో చదివే అదృష్టం కలిగింది. నా స్వస్థలమైన విశాఖపట్నం అందాలు, సముద్రపు గాలి, ఈ నేల ఇవన్నీ నా ఈ ఎంపికకు కారణాలేనని చెప్పవచ్చు.

2000 సంవత్సరాల నాటికి కార్టూనిస్టును సెలబ్రిటీగా చూసే పరిస్థితి ఉండేది. కలెక్టర్ అవడం కంటే పత్రికలో పోలిటికల్ కార్టూనిస్ట్ కావడమే గొప్ప అనుకొన్న రోజులవి అంటే అతిశయోక్తి కాదేమో! నాడు ప్రజాశక్తి, చెకుముఖి, ఆంధ్రప్రభ, ఆంధ్రజ్యోతి, జాగృతి, విశాలాంధ్ర (ఆదివారం), జనబలం, హాస్యానందం, స్టైల్ ప్లీజ్ ఇలా పదుల సంఖ్యలో తెలుగు పత్రికలు సామాజిక అంశాలపై కార్టూనిస్టులకు ఎంతో ప్రాధాన్యం ఇచ్చేవి. ఈ పరిస్థితి కూడా నాలో కార్టూనిస్టు కావాలనే కోరికను పెంచింది.

ప్రశ్న : పత్రికా రంగంతో మీకు పరిచయం ప్రవేశం, సంబంధిత విశేషాలు చెబుతారా?

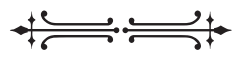
జవాబు : తప్పకుండా, నా తొలి కార్టూనిస్టు ప్రజాశక్తి, విశాలాంధ్ర పత్రికల్లో ప్రచురితమయ్యాయి. పత్రికా రంగంలో ఒక కార్టూనిస్టుగా స్థిరపడడానికి ముందే నేను విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడే స్థానిక పత్రికల నుండి సామాజిక మార్పును కోరే పత్రికలు వరకు ఎన్నిటికో కార్టూనిస్టు ఉచితంగా వేసి ఇచ్చేవాణ్ణి. మా లైబ్రరీ గోడల మీద కొంతకాలం గోడ కార్టూనిస్టు దినపత్రిక నడిపాను, అలాగే డిగ్రీ చదివే రోజుల్లో స్వయంగా ఒక మాసపత్రికను నడిపిన అనుభవం కూడా వుంది. విశాఖపట్నం కార్టూనిస్టులందరిని కలుపుకొని 'వికాసం' (విశాఖ కార్టూనిస్టుల సంఘం) స్థాపించి, మేమంతా కలసి కార్టూనిస్టు ప్రదర్శనలు, పిల్లలకు కార్టూనిస్టు పోటీలు ఏర్పాటు చేయడం లాంటివి మొదలు పెట్టాం (ఇవి ఇప్పటికీ కొనసాగుతున్నాయి). ఈ లోగా నా కామర్స్ డిగ్రీ పూర్తయింది. ఉద్యోగాన్వేషణలో హైదరాబాదు చేరాను. సాహిత్యం, కార్టూనిస్టులపై గల అభిరుచి నన్ను జర్నలిజం వైపు లాక్కెళ్ళాయి. నేనొచ్చిన నేపథ్యం, అభిరుచిని బట్టి, సమకాలీన తెలుగు సాదాసీదా కార్టూనిస్టు ఏ అప్పుడాల కర్రపైనే వేయలేక అప్పుడు వినుకొండ నాగరాజు సంపాదకత్వంలో వచ్చే కమెండ్స్ పత్రికలో (1999) కార్టూనిస్టుగా చేరాను, దాంతోనే కార్టూనిస్టుగా నా నిజమైన కెరీర్ ప్రారంభమయ్యిందని చెప్పవచ్చు. దీనితో పాటు క్రమేపీ మరో రెండు పత్రికల్లో కూడా కార్టూనిస్టు ప్రారంభించాను.

ప్రశ్న : ఒక కార్టూనిస్టుగా మీ అనుభవాలేమిటి? నేడు ఒక ఫ్రీలాన్స్ కార్టూనిస్టుగా ఎందుకు మారాల్సివచ్చింది?

జవాబు : ఒక సంవత్సరంలోనే హైదరాబాదు నుండి వెనుదిరిగి వచ్చేసాను. విశాఖలో 'లీడర్' దినపత్రికలో సబ్-ఎడిటరుగా చేరి, స్పెషల్ పేజీలు చూస్తూ, కార్టూనిస్టు వేశాను. ఇక్కడ నాకు సరైన వేదిక దొరికినట్టేంది. లీడర్ పత్రికలో వేసిన కార్టూనిస్టుకు మంచి గుర్తింపుతో పాటు అవార్డు కూడా వచ్చింది. కొన్ని కార్టూనిస్టు సంచలనం రేపాయి. ముఖ్యంగా అప్పటి నగర మేయర్ సబ్బం హరిపై వేసిన కార్టూనిస్టుకు మంచి ఫాన్ మెయిల్ వచ్చింది. అయితే పోలిటికల్ కార్టూనిస్టుగా ఏదో అసంతృప్తి నన్ను వెంటాడుతూనే వచ్చింది, పత్రిక పాలసీతోపాటు, కార్టూనిస్టు తన పాలసీని కూడా మార్చుకోవలసిరావడం బాధ కలిగించేది. స్వేచ్ఛను కోల్పోయి, ఒక పరిధిలోనే కార్టూనిస్టు వేయవలసి

డిగ్రీ చదివే రోజుల్లో స్వయంగా ఒక మాసపత్రికను నడిపిన అనుభవం కూడా వుంది. విశాఖపట్నం కార్టూనిస్టులందరిని కలుపుకొని 'వికాసం' (విశాఖ కార్టూనిస్టుల సంఘం) స్థాపించి, మేమంతా కలసి కార్టూనిస్టు ప్రదర్శనలు, పిల్లలకు కార్టూనిస్టు పోటీలు ఏర్పాటు చేయడం లాంటివి మొదలు పెట్టాం (ఇవి ఇప్పటికీ కొనసాగుతున్నాయి).

రావడం ఇబ్బందిగా అనిపించింది. నా ఈ కళ ద్వారా సరైన సామాజిక ప్రయోజనం సాధించలేకపోతున్నాననే చింత ఎక్కువైంది. ఒక క్రాఫ్ట్ మెన్ గా నాకు నచ్చిన ఆర్ట్ వేస్టు ఇండిపెండెంట్ (స్వతంత్రం)గా కార్టూన్లు వేయడం మంచిదనిపించింది. దాంతో పొలిటికల్ కార్టూనిస్ట్ వృత్తికి స్వస్తి పలకాలని అనుకొన్నాను.

ఈలోగా హైదరాబాదు నగరానికి యానిమేషన్ ఇండస్ట్రీ వచ్చింది. దాంతో తిరిగి టూర్జాన్ లా ఒక ఊడ పట్టుకొని హైదరాబాదు 'జంప్' చేసి, ఒక యానిమేషన్ స్టూడియో (డీక్యూ)లో ఆర్టిస్టుగా చేరి, ఐదేళ్లు అసిస్టెంట్ యానిమేటర్ పని చేశాను. ఈ పనిలో ఉంటుండగానే ఆంధ్రప్రభ ఆదివారం - అనుబంధం, మీడియా ఇండియా న్యూస్ ఏజెన్సీ, ప్రజాశక్తి ఆదివారం, కమెండ్ సంచికల్లో తిరిగి కార్టూన్లు, జోకులకు, శీర్షికలకు, కవితలకు బొమ్మలు వేశాను (నవ్వుతూ, ఎంతైనా డబ్బులు అవసరం కదా!)

ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగమైతే రోటీన్ గా ఉంటుందని, జీవితంలో కిక్ ఉండదని, వచ్చిన ఉద్యోగాన్నే వదులుకొన్న నాకు ఇలా యానిమేషన్ కంపెనీలో జెట్ సోర్సింగ్ చేయడం... ఏవో నాలుగు ఐడియాలతో పొలిటికల్ కార్టూన్లు గీస్తే, అందులో ఒకటి ఎడిటర్ ఎంపిక చేయడం... ఇవి చాలా రోటీన్ అయిపోయి, తొందరగానే విసుగొచ్చేసింది. ఐదేళ్ళకే 'గోడకు కొట్టిన బంతి'లా వైజాగ్ వచ్చేశాను. మళ్ళీ బ్రతుకు పోరాటం మొదలు, తిండి అవసరం కదా! ఒక ప్రక్క యానిమేషన్ ప్యాకల్జీగా (బోధనలో) ఉంటూ, మళ్ళీ 'లీడర్'లో రోజు పాకెట్ కార్టూన్స్ వేయడానికి ఫ్రీలాన్సరుగా చేరాను (నవ్వుతూ, వేరే పనేమైనా తెలిస్తేగా చేయడానికి). ప్రొద్దుట లేచి, పేపర్ చదివి, రాజకీయాలపైన, ఇతర అంశాలపైన నాకు నచ్చిన కార్టూన్లు (బాగా పేలాలి సుమా!) వేయడం నా పని. మొత్తం మీద పొలిటికల్ కార్టూనిస్టుగా నా అనుబంధం పదిహేనేళ్ళకు పైనే. 2014 నుండి నేటికీ విశాలాంధ్రలో కార్టూన్లు వేస్తున్నాను. ప్రస్తుతం ఎక్కడా రెగ్యులర్ ఉద్యోగం చేయడం లేదు. ఒక ఫ్రీలాన్సర్ (స్వతంత్రం)గా అవసరమైన వారికి పొలిటికల్, సోషల్ కార్టూన్లు వేసిస్తున్నాను. అయితే నాలాగే నా కార్టూన్లు కూడా భిన్నంగా ఉంటాయని చెప్పగలను.

జీవితం 'ఎండ్' (అంతం) అయ్యేవరకూ ఒక 'ఆర్ట్' (కళ) లోపల రగులుతూనే ఉండాలి. దానికి సామాజిక ప్రయోజనం అంతిమ లక్ష్యం అయ్యి వుండాలనేది నా అభిమతం. అందుకోసం ఏదో ఒకటి ప్రయోగాత్మకంగా చేస్తూనే ఉండాలి. అదే నేనిప్పటి వరకూ నడచి వచ్చిన దారి. నా కార్టూన్లు ఏదో ఒక సామాజిక ప్రయోజనం కలిగిస్తున్నందుకు నాకు చాలా ఆనందం.

ప్రశ్న : ఎవరైనా కార్టూన్లుగానీ, కథలుగానీ భిన్నంగా ఎందుకు చేస్తారు ? అందరిలా ఒకే మూసలో ఉండకూడదనా? లేక ప్రకృతి, సమాజం తనకా స్ఫూర్తిని / ప్రేరణను కలిగించినందుకా?

జవాబు : నా వరకూ పై రెండూ కారణాలే, జీవితం 'ఎండ్' (అంతం) అయ్యేవరకూ ఒక 'ఆర్ట్' (కళ) లోపల రగులుతూనే ఉండాలి. దానికి సామాజిక ప్రయోజనం అంతిమ లక్ష్యం అయ్యివుండాలనేది నా అభిమతం. అందుకోసం ఏదో ఒకటి ప్రయోగాత్మకంగా చేస్తూనే ఉండాలి. అదే నేనిప్పటి వరకూ నడచి వచ్చిన దారి. నా కార్టూన్లు ఏదో ఒక సామాజిక ప్రయోజనం కలిగిస్తున్నందుకు నాకు చాలా ఆనందం. సమాజం మనకు ఎన్నో ఇచ్చింది. అందుకు ప్రతిఫలంగా మనం ఏదో ఒక మేలు సమాజానికి చెయ్యడం మన కనీస బాధ్యతని నమ్ముతారు.

ప్రశ్న : కార్టూన్ల కాకుండా సామాజిక రంగంలో కూడా చురుగ్గా పాల్గొంటారని, సామాజిక మార్పునకు మీ వృత్తి, ప్రవృత్తి రెండింటి ద్వారా కూడా కృషి చేస్తుంటారని విన్నాము, అప్పుడప్పుడు పేపర్లలో చూస్తున్నాము?

నోరు మంచిదయితే, ఊరు మంచిదవుతుంది

జవాబు : నేను ఈ రంగంలోకి వచ్చిన తరువాత ఎదురైన అనుభవాలు, స్వతహా నాకున్న ఆసక్తి కారణంగా ఒక సేవా సంస్థను నెలకొల్పి, అలాగే కొన్ని ఇతర సంస్థలతో కలిసి 2008 నుంచి ఉత్తరాంధ్ర మరియు ఇతర చోట్ల సేవా కార్యక్రమాలు, అవగాహన సదస్సులు, శిక్షణలు చేపడుతున్నాను. వాతావరణ మార్పులు, పర్యావరణ పరిరక్షణ, ఆరోగ్యం, బాల కార్మికులు, బాలల హక్కులు వంటి అంశాలపై కార్యక్రమాలు, యానిమేషన్ చిత్రాలు, డాక్యుమెంటరీలు, ప్రచార చిత్రాలు, సందేశాత్మక లఘు చిత్రాలు వంటి వివిధ పద్ధతుల్లో పిల్లల్లో అవగాహన పెంచుతున్నాను, ఉదాహరణకు, ఈ మధ్య కాలంలో చిన్నారులపై అఘాయిత్యాలు, అత్యాచారాలు పెరిగిపోయాయి. ఈ నేపథ్యంలో మృగాళ్ల వికృత చేష్టలను బాలికలు తేలిగ్గా కనిపెట్టి, జాగ్రత్తపడడానికి వీలుగా చిన్నారులకు కార్టూన్ల ద్వారా గుడ్ టచ్, బ్యాడ్టచ్లపై అవగాహనను పెంచడం, అలాగే బాలబాలికల్లో సృజనాత్మక శక్తిని పెంచే చిత్రలేఖన పోటీలను చేపట్టడం లాంటివి చేస్తుంటాను. వీటిని సులువుగా నేర్పడం కోసం నేనొక సిలబస్ కూడా తయారుచేశాను.

ప్రశ్న : ‘మన్నెంలో’ పత్రిక విషయంలో మీ అనుభవం, ప్రత్యేకతలు ఏమిటి?

జవాబు : నేను సుమారుగా 2007 నుండి ‘మన్నెంలో’ పత్రికకు బొమ్మలు వేస్తున్నాను. అప్పటి వరకు ప్రతిరోజు పోలిటికల్ కార్టూన్లు, ఆదివారం సంచికల్లో సామాజిక అంశాలపై నవ్వోచ్చే బొమ్మలు వేయడం మాత్రమే నాకు అలవాటు. కాని ‘మన్నెంలో’ పత్రికలో అంశాలు చాలా భిన్నమైనవి. ప్రధాన స్రవంతికి దూరంగా, వేరుగా ఉండే ఆదివాసీలకు సంబంధించిన అంశాలివి. మొదట్లో చాలా క్రొత్తగా ఉండేది. గిరిజనుల భూమి సమస్య, నిర్వాసిత మరియు యువత సమస్యలు, వారి సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, గిరిజన చట్టాలు, గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం అమలు వంటి అంశాలపై వ్యాసానికి తగినట్లు, అందరికీ అర్థమయ్యేలా బొమ్మలు వెయ్యడం చాలా కష్టమే. అందుకే ఎడిటోరియల్ టీంతో ముందుగా ఒకటికి రెండుసార్లు చర్చించి బొమ్మలు వేస్తాను. ఈ పత్రికలో బొమ్మలు వేయడం ద్వారా చాలా అంశాలపై అవగాహన పెరిగింది. క్రొత్త విషయాలు నేర్చుకోడానికి ఇదొక మంచి అవకాశం కల్పించింది.

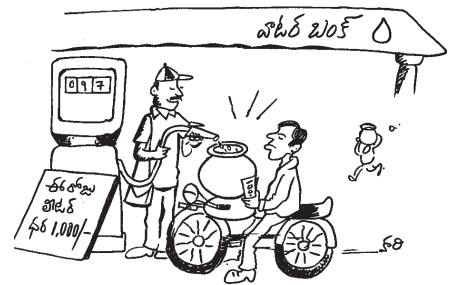
ప్రశ్న : కార్టూనిజం వృత్తి నిజంగా మీకు సంతృప్తిని ఇచ్చిందా? మీ అభిప్రాయాలు ఏమిటి?

జవాబు : నేటి యువత కార్టూనిజాన్ని ఒక వృత్తిగా ఎంచుకోవడం మనలాంటి రాష్ట్రంలో కొంత కష్టసాధ్యమే, అయితే కష్టపడే స్వభావం, ప్రజ్ఞ ఉంటే పర్వాలేదు. నా ఉద్దేశ్యంలో సేవా రంగంలో పనిచేసే యువతకు చెప్పాలంటే ప్రతివ్యక్తికి ఆట, పాట, బొమ్మ ఏదో ఒక కళా రూపంలో ప్రవేశం ఉండడం అవసరం. ఎంతటి క్లిష్ట సమస్యనైనా లేక సమాచారమైనా ప్రజలకు అర్థమయ్యేలా ఒక కళా రూపంలో చాలా సులభంగా చేరవేయవచ్చు. ఇది మనిషికి ఆనందంతోపాటు సృజనాత్మకతను కూడా పెంపొందిస్తుంది.

నా వరకూ నేను బ్రతుకుతెరువుతోపాటు సామాజిక ప్రయోజనాన్ని అంతర్గత లక్ష్యంగా పెట్టుకొని కార్టూనిజం, యానిమేషన్, బోధన, శిక్షణ, స్వచ్ఛంద సంస్థ ఏర్పాటు, లఘుచిత్రాల నిర్మాణం వంటి పలు ప్రయోగాలు చేశాను, చేస్తున్నాను. నా ఈ ప్రయోగాలతో గూబ గుయ్యిమనే లెంపకాయలు చాలా తిన్నాను, తింటున్నాను కూడా. ఐనా కూడా ‘మై లైఫ్ ఈజ్ సో బ్యూటీఫుల్!’ నేను చేసిన ప్రయోగాలన్నీ నాకు సంతోషమే ఇచ్చాయి.

‘మన్నెంలో’ పత్రికలో అంశాలు చాలా భిన్నమైనవి. ప్రధాన స్రవంతికి దూరంగా, వేరుగా ఉండే ఆదివాసీలకు సంబంధించిన అంశాలివి. మొదట్లో చాలా క్రొత్తగా ఉండేది. ఈ పత్రికలో బొమ్మలు వేయడం ద్వారా చాలా అంశాలపై అవగాహన పెరిగింది. క్రొత్త విషయాలు నేర్చుకోడానికి ఇదొక మంచి అవకాశం కల్పించింది.

ఇంకా చెప్పాలంటే కార్టూనిజాన్ని వృత్తిగా తీసుకోవడం వల్లే నేను అనేక పత్రికలకు పని చేయడం, ఎంతోమందితో పరిచయాలు, ఎన్నో అవార్డులు, ఎందరో అభిమానులు, యానిమేటర్ ఉద్యోగం, అనేక సామాజిక సేవా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనే అవకాశం, పుస్తకాల ప్రచురణ అన్నీ సాధ్యమయ్యాయి. కార్టూనిజం పూర్తికాలం భుక్తికి ఆధారం కాకపోయినప్పటికీ, కార్టూన్ వెయ్యడం నా దిన చర్యలో ఒక భాగం అయిపోయింది. నిజానికి కార్టూనిస్టుకు బహుముఖ ప్రజ్ఞ అవసరం. ఎప్పటికప్పుడు క్రొత్త ఆలోచనలు, తాజా సమాచారంపై అవగాహన ముఖ్యం.

ఒక అభిరుచిని వృత్తిగా మార్చుకోవడంలో నేను ఎంత స్ట్రగుల్ (పోరాటం) చేయాలో అంత స్ట్రగుల్ చేసి, ఈనాడు బొమ్మలు వేయడం ఒక వృత్తిగా మరల్చుకోగలిగాను. అలాగే నా ఈ వృత్తిని సామాజిక మార్పుకు సాధనంగా వాడే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. నా ఈ పోరాటం, కృషి వెనుక కన్న తల్లిదండ్రులు మొదలుకొని, నన్ను కట్టుకొన్న సహధర్మచారిణి వరకూ ఎంతోమంది బంధుమిత్రుల, సంస్థల సహాయసహకారాలు, అండదండలున్నాయి. వారందరికీ సదా నా ధన్యవాదాలు తెలుపుకొంటాను. అంతర్జాతీయ స్థాయిలో గుర్తింపు తెచ్చుకోవడం, స్వతంత్రంగా షార్ట్ యానిమేషన్ ఫిల్మ్ చేయడం నా అంతిమ కోరికలు.

ప్రశ్న : పాఠకులకు ఆసక్తికరమైన, ఉపయోగకరమైన విషయాలు చాలా మాతో పంచుకొన్నందుకు మీకు మా ధన్యవాదములు.

జవాబు : నాకు కూడా చాలా సంతోషం, నమస్కారం.

ఇంటర్వ్యూ నిర్వహణ : ఎల్. మల్లిక్

చెప్పాలంటే కార్టూనిజాన్ని వృత్తిగా తీసుకోవడం వల్లే నేను అనేక పత్రికలకు పని చేయడం, ఎంతోమందితో పరిచయాలు, ఎన్నో అవార్డులు, ఎందరో అభిమానులు, యానిమేటర్ ఉద్యోగం, అనేక సామాజిక సేవా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనే అవకాశం, పుస్తకాల ప్రచురణ అన్నీ సాధ్యమయ్యాయి.

- » కార్టూనిస్ట్ దినానూరులకు అవగాహన
- » గుడ్ టచ్, బ్యాప్ టచ్ వంటి శిక్షణ శిబిరం
- » మృగాక్ష సుంపి బాలికలను రక్షించే ప్రయత్నం
- » విశ్వత చెప్పలను గుర్తించేందుకు కార్టూన్ పోటీలు
- » చైతన్యం కలిగిస్తున్న కార్టూనిస్ట్ పారి వెంకటరమణ

స్పర్శలో తేడా వట్టెద్దాం..

బొమ్మలు గీయడంలో సహాయం అందిస్తున్న పారి

ఎక్కడ చూసినా చిన్నారులపై అవగాహనా కార్యక్రమాలను ప్రారంభించారు. కార్టూనిస్ట్ దినానూరులకు అవగాహనా కార్యక్రమాలను ప్రారంభించారు. వారి పాఠశాలలో అందరినీ కలిపి కార్టూనింగ్ పాఠశాలను ప్రారంభించారు. అందరినీ కలిపి కార్టూనింగ్ పాఠశాలను ప్రారంభించారు. అందరినీ కలిపి కార్టూనింగ్ పాఠశాలను ప్రారంభించారు.

విద్యార్థిని కార్టూనింగ్ పాఠశాలలో చేర్చారు. కార్టూనింగ్ పాఠశాలలో చేర్చారు. కార్టూనింగ్ పాఠశాలలో చేర్చారు.

కర్ణాటకలో తెలియని స్వచ్ఛంద మనసులు. అందరూ మంచిచాటి అనుకునే స్వభావులు. అందుకే చిన్నారులు ఎవరితోనైనా వెంటనే కలిసిపోతారు. పిల్లలతో సైతం పరిచయం అవుతుంటారు. కొందరు మృగాక్ష విశ్వత చెప్పలు చేసినా గుర్తించలేదు. అయితే వీరిలో అవగాహన కల్పించేందుకు పనిగానికే చేయని కార్టూనిస్ట్ పారి వెంకటరమణ నడుంబిగించారు. గుడ్ టచ్, బ్యాప్ టచ్ వంటి చిట్టచివరి రూపంలో అవగాహన కల్పిస్తున్నారు.

అంతేకాక పోటీ నిర్వహించారు. విద్యార్థులు ఆ పోటీలో పాల్గొని గీతలు వ్రాసిందిగా ప్రైవేటు పాఠశాలను విచ్చింది. అనేక విద్యార్థులు పాల్గొని పాఠశాలను విచ్చింది. అనేక విద్యార్థులు పాల్గొని పాఠశాలను విచ్చింది.

కార్టూనిస్ట్ పారి వెంకటరమణ

తోకతో త్రాగుతుంది, నోటితో వదులుతుంది? (దీపం)

‘పెసా’ చట్టం అమలుకు మార్గదర్శకాలు

(గత సంచిక తరువాయి...)

<p>2.</p>	<p>వడ్డీ వ్యాపారంపై గ్రామసభ మరియు గ్రామ పంచాయతీల నియంత్రణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> * పెసా చట్టం క్రింద, వడ్డీ వ్యాపారం కొరకు ప్రైవేటు వడ్డీ వ్యాపార సంస్థలు వేటికీ లైసెన్సులు మంజూరు చేయకూడదు. * గ్రామసభ లేక గ్రామ పంచాయతీ ఆవిధమైన అనధికార ప్రైవేటు వడ్డీ వ్యాపార కార్యకలాపాలు, నగదు బదిలీలలో అవినీతి, చట్ట వ్యతిరేక పద్ధతుల్లో వసూళ్లు మొదలైన వాటిపై తగు చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా సంబంధిత అధికారికి అంటే తహశీల్దారుకు నివేదించవచ్చు / ఫిర్యాదు చేయవచ్చు. * గ్రామసభ లేక గ్రామ పంచాయతీ ఏదైతే అది ఆమోదించిన తీర్మానాలపై అవసరమైన చర్యలను చేపట్టమని రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్, ఋణ విముక్తి (డెట్ రిలీఫ్), తహశీల్దారులు ఇంకెవరైనా లేక తహశీల్దారులకు తగు ఆదేశాలు జారీ చేయాలి. 	<p>పెసా నియమం 8 (V)</p>	<p>ల్యాండ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ చీఫ్ కమీషనర్</p>
<p>3.</p>	<p>గ్రామసభ /జి.పి./ ఎం.పి.పి./ జెడ్.పి. చిన్నతరహా నీటి వనరుల నిర్వహణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> * ప్రజల ఉమ్మడి ప్రయోజనాల కొరకు తన పరిధిలో గల చిన్నతరహా నీటి వనరుల నిర్వహణను చేపట్టడం అనేది గ్రామసభ, గ్రామ పంచాయతీ, మండల పరిషత్తు మరియు జిల్లా పరిషత్తు (ఏదైతే అది) బాధ్యత. * చిన్న తరహా నీటివనరు అంటే త్రాగునీటికి కొరకు ఉపయోగించే సహజమైన నీటి వనరు, చెరువుల నిర్మాణం, ఒక 40 హెక్టార్ల విస్తీర్ణం వరకు సాగు చేసే చెక్ డ్యామ్మి. 	<p>పెసా నియమం (6) (i) నుండి (ix) & పెసా చట్టం, సెక్షన్ 242 (G)</p>	<p>ప్రధాన కార్యదర్శి లేక కమీషనర్, పి.ఆర్. & ఆర్.డి. శాఖ, చీఫ్-ఇంజనీర్, వైసర్ ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంట్</p>

<ul style="list-style-type: none"> ❖ క్రొత్తగా నీటి స్థావరాలను నిర్మించడం, నీటి స్థావరాల/ వనరుల నిర్వహణను చేపట్టడం అంటే, మరమ్మత్తులు, నీటి నిల్వలు మరియు వాటి నిర్వహణ, ఆయకట్టు విస్తీర్ణాన్ని సీజన్ల వారీగా నిర్ణయించడం, నీటి పన్ను ఏర్పాటు, దాని వసూలు మరియు వినియోగం, నీటి వినియోగ సంఘాల మధ్య సమన్వయం, ఇంకేమైనా మరియు పద్ధతి ప్రకారం ప్రభుత్వం నుండి నిర్వహణా నిధుల వసూలు మొదలగు వాటితో సహా మొత్తం చిన్నతరహా నీటి వనరుల ప్రణాళికీకరణ మరియు నిర్వహణ. ❖ సంబంధిత జి.ఎస్./జి.పి./ఎం.పి.పి. లేక జెడ్.పి. (ఏదైతే అది) పరిధి లోపల గల వివిధ చిన్న తరహా నీటి వనరుల సంఖ్య, పరిమాణం, ప్రదేశం వంటి వివరాలతో కూడిన ఒక రికార్డును సిద్ధంచేయమని సంబంధిత సాగునీటి అభివృద్ధి అధికారులకు తగిన ఆదేశాలను జారీ చేయాలి. ❖ వీరు ఏదైనా ఒక చిన్నతరహా నీటి వనరు నుండి నీటి సరఫరాను రెగ్యులేట్ చేసే ముందు సంబంధిత జి.ఎస్. లేక పంచాయతీ సరైన స్థాయిలో అనుమతిని పొందడం తప్పనిసరి, అలాగే చిన్న తరహా నీటి వనరులకు అవసరమైన నిర్వహణా ప్రణాళికను అభివృద్ధి చేయుటలో తగు సాంకేతిక సలహాలను అందజేయాలి. ❖ చిన్న తరహా నీటి వనరుల పంపిణీ లేక దానికి సంబంధించిన ఏ ఇతర సమస్యల విషయంలోనైనా సంబంధిత జి.ఎస్.లు లేక ఆయా స్థాయిల్లోని తగు పంచాయతీరాజ్ సంస్థ అభిప్రాయాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోకుండా సాగు నీటి అభివృద్ధిశాఖ అధికారులెవరూ ఆ తగవుల పరిష్కారం చేయరాదు. ❖ సాగు నీటి అభివృద్ధి శాఖ అధికారులకు ఒక జి.ఎస్.లేక ఇతర పంచాయతీ రాజ్ సంస్థ ఏదైనా కూడ, అవసరమైనప్పుడు అక్కడ హాజరై, ఆ జి.ఎస్. తన నీటి వనరులకు ఒక నిర్వహణ ప్రణాళికను అభివృద్ధి చేసుకొనుటకు కావలసిన సహకారాన్ని దానికి అందించాలని కూడా ఆదేశాలను జారీ చేయాలి. ❖ ఒక జి.ఎస్. లేక ఇతర పంచాయతీ రాజ్ సంస్థ ఏదైతే అది తన నీటి వనరుల నిర్వహణకు సంబంధించి సూచించిన చర్యలను తప్పక పాటించేటట్లుగా కూడా వీరికి తగు సూచనలు ఇవ్వాలి. ❖ లేక ఇవికాక అవసరమైన ఇతర ఆదేశాలు ఏవైనా పంచాయతీ కార్యదర్శులు, ఎం.పి.డి.ఓ.లు, జెడ్.పి. - సి.ఇ.ఓ.లు మరియు మైనర్ ఇరిగేషన్ ఇంజనీర్లకు జారీ చేయవచ్చు. 		
--	--	--

పెరటికి పోయిన వానిని తన్నలేక, పెంటను తన్నినట్లు

<p>4.</p>	<p>గిరిజన ఉప-ప్రణాళిక, ఇతర స్థానిక ప్రణాళికలపై ఎం.పి.పి./ జి.పి. & జిల్లా కలెక్టరేట్ల నియంత్రణ:</p> <ul style="list-style-type: none"> * పెద్దూర్ట్ ప్రాంతాలలో గ్రామ పంచాయతీలు మరియు మండల పరిషత్తులు, గిరిజన ఉప-ప్రణాళిక (టి.ఎస్.పి.) క్రింద గిరిజన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు కేటాయింపుల (భౌతిక మరియు ఆర్థిక) ను సమీక్షించేందుకు, అలాగే టి.ఎస్.పి. పనుల అమల కొరకు అన్ని రకాల శాఖలు చేపట్టిన ఆయా చర్యలలోని ప్రగతిని సమీక్షించేందుకు పూర్తి అధికారం కలిగివున్నాయి. * మండల పరిషత్తు మరియు జి.పి.లు పరిపాలన నివేదికను జిల్లా కలెక్టర్ ద్వారా సంబంధిత యంత్రాంగానికి సమర్పించాలి. * టి.ఎస్.పి. క్రింద జి.ఎస్. స్థాయిలోని ప్రణాళికలు తప్పక గ్రామ పంచాయతీ ప్రణాళికతో సమన్వయం కలిగి వుండాలి. * జి.పి. లేక ఎం.పి.పి. ఏదైతే అది, తన సమీక్షా సమావేశాలకు ఆహ్వానించినప్పుడు సంబంధిత అన్ని శాఖల అధికారులు తప్పక హాజరై, టి.ఎస్.పి. కార్యక్రమాల అమలు పరిస్థితిపై మూల్యాంకన చేయాలి, చేపట్టిన పథకాలు లేక కార్యక్రమాలు, ఇందుకు తీసుకొంటున్న కార్యాచరణ చర్యలు, వాటి అమలుకు సంబంధించి పూర్తి సమాచారాన్ని జి.పి. లేక ఎం.పి.పి. ఏదైతే దానికి తప్పక నివేదించాలి. * లేక ఇంకా అవసరమైన ఆదేశాలు ఏవైనా ఆయా అన్ని రకాల శాఖలచే వాటివాటి సంబంధిత కార్యనిర్వాహక యంత్రాంగాలకు జారీ కావాలి. * 'పెసా' నియమాలు, 2011 క్రింద నిర్దేశించబడిన విధంగా ఆర్థిక సంవత్సరం ప్రారంభమైన ఒక నెల లోపు మండలాల వారీగా టి.ఎస్.పి. కేటాయింపులను భౌతికంగా, ఆర్థికంగా రెండు విధాలా ఎం.పి.పి.కి తప్పక తెలియజెప్పాలని జిల్లా కలెక్టరుకు ఆదేశాలను జారీచేయాలి. * అదే విధంగా పెసా నియమాలు, 2011 క్రింద నిర్దేశించబడిన విధంగా ఆర్థిక సంవత్సరం ప్రారంభమైన ఒక నెల లోపు మండలాల వారీగా టి.ఎస్.పి. కేటాయింపులను భౌతికంగా, ఆర్థికంగా రెండు విధాలా జి.పి.కి తెలపాలని ఎం.పి.డి.ఓ.కి ఆదేశాలను జారీ చేయాలి. * లేక అవసరమైన ఆదేశాలు ఇంకా ఏవైనా జిల్లా కలెక్టర్ / పి.ఓ. ఐ.టి.డి.ఎ. ఎం.పి.డి.ఓ/ సి.ఇ.బి. - జెడ్.పి.కి జారీ కావాలి. 	<p>పెసా నియమం (8) (V)</p>	<p>ప్రధాన కార్యదర్శి లేక కమీషనర్, గిరిజన సంక్షేమం</p>
-----------	---	-------------------------------	---

<p>5.</p>	<p>గ్రామ సభ మరియు ఐ.టి.డి.వి.లు గ్రామాల మరియు జి.ఎస్. పదవులకు ఎన్నికల ప్రకటన :</p> <ul style="list-style-type: none"> * పెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లోని ఐ.టి.డి.ఎ.ల ప్రాజెక్టు అధికారులు 'పెసా' చట్టం యొక్క కచ్చితమైన అమలు కొరకు జి.ఎస్.కు భర్తీకాని వైస్-ప్రెసిడెంట్, సెక్రటరీ పదవులకు ఎన్నికలను పెసా నిబంధనలకు లోబడి సాధ్యమైనంత త్వరగా నిర్వహించాలి. <p>గ్రామాల ప్రకటనపై పునఃసమీక్షా:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ఏదేనీ నోటిఫైడ్ గ్రామసభలోని ఒక ఆవాస / శివారుగ్రామ సభ్యులు తాము ప్రత్యేక గ్రామాన్ని ఏర్పర్చుకోవాలని కోరినట్లయితే, ఆ ఆవాస / శివారు గ్రామసభ్యులు అందుకోసం ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించి, తమ ప్రతిపాదనను ఐ.టి.డి.వి.పి.ఓ.కు పంపవచ్చు. * ఆ ప్రతిపాదనను ఐ.టి.డి.ఎ. పి.బి. జిల్లా కలెక్టర్ ద్వారా గిరిజన సంక్షేమశాఖ కమీషనరుకు గ్రామాల పునః ప్రకటనకు పంపాలి. * ఐ.టి.డి.ఎ. పి.బి. అసలు ప్రకటనే వెలువడని గ్రామాల విషయంలో కూడ గ్రామాల ప్రకటన కోసం ప్రతిపాదన పంపాలి. * అలాగే ఐ.టి.డి.ఎ. పి.బి.కు ఇప్పటికే ప్రకటించిన (నోటిఫై చేసిన) గ్రామాలను పునఃపరిశీలించి, వాటిలో ఏదేని గ్రామం విషయంలో వాటి ఆవాసాల మధ్య దూరం కారణంగా లేక గ్రామంలోని తెగల సంస్కృతుల మధ్య భేదాల దృష్ట్యా గ్రామసభ నిర్వహించడం సాధ్యంకాదని లేక మరేదైనా కారణంచేత ఆయా శివారు గ్రామాల కలయిక పొసగదని భావించిన పక్షంలో జిల్లా కలెక్టర్ ద్వారా తిరిగి తన ప్రతిపాదన లను సమర్పించమని కూడ ఆదేశాలు జారీ చేయవచ్చు. * లేక సరైన ఆదేశాలు ఇంకా ఏవైనా ప్రాజెక్టు అధికారులకు (ఐ.టి.డి.ఎ.) జారీ చేయవచ్చు. 	<p>పెసా నియమం 3 మరియు 4 (iii)</p>	<p>ప్రధాన కార్యదర్శి లేక కమీషనర్, గిరిజన సంక్షేమం</p>
-----------	--	-----------------------------------	---

V. సాధారణ నియమాలు

<p>1.</p>	<p>గ్రామసభ సమావేశాలు :</p> <ul style="list-style-type: none"> * గ్రామసభ సర్వసాధారణ సమావేశాల్లో నిర్ణయించినప్పుడు లేక గ్రామ పంచాయతీ నుండి ఒక ప్రతిపాదన వచ్చినప్పుడు లేక ఎవరైనా ఒక అధికారి నుండి 		<p>గిరిజన సంక్షేమశాఖ కమీషనర్</p>
-----------	---	--	----------------------------------

దడి పచ్చన, ధాతు ఎఱ్ఱన, మహారాజు తెల్లన, మహీపతి నల్లన? (తమలపాకులు, పండ్లు, సున్నం, వక్క)

వ్రాతపూర్వక అభ్యర్థన అందుకొన్నప్పుడు లేక గ్రామసభ సభ్యునికి అనుకోని సమస్య ఏదైనా ఎదురై వెంటనే పరిష్కరించాల్సి వచ్చినప్పుడు గ్రామసభ చట్టబద్ధంగా నిర్వహించే సమావేశాలకు అదనంగా ప్రత్యేక సమావేశాలను నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. అలాగే అంటువ్యాధుల వ్యాప్తి, ప్రకృతి విపత్తులు లేక ఆయా కాలాల్లో సంభవించే ఇతర విపత్కర పరిస్థితుల్లో ఎదురయ్యే సమస్యల గురించి తక్షణం చర్చించాల్సి వచ్చినప్పుడు కూడ గ్రామసభను నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది.

- ❖ జి.ఎస్. నిర్ణయాలు ప్రవృత్తి రీత్యా అయితే ఆదేశ పూర్వకంగాను లేక సలహా పూర్వకంగానూ, అంటే పెసా చట్టం క్రింద దానికి అప్పగించబడిన అంశాల విషయంలో దానికి ఇవ్వబడిన అధికారాలపై ఆధారపడి అవి ఉంటాయి.
- ❖ జి.ఎస్. సమావేశాలు నిర్వహించే ప్రదేశం మరియు సమయం దాని సభ్యులకు అనుకూలంగా ఉండాలి. జి.ఎస్. సభ్యులు మాత్రమే జి.ఎస్.లో కూర్చోడానికి అర్హులు, ఇతర వ్యక్తులు లేక అధికారులు ఎవరైనా జి.ఎస్. తన అజెండా అంశాల్లో ఏదేని అంశంపై నిపుణుని అభిప్రాయం తీసుకోవాలని లేక కావాలని సమాచారం ఏదైనా తెలుసుకోవాలి అనుకొన్నప్పుడు లేక గ్రామసభ వివరించే మరేదైనా నిర్దిష్ట కారణం చేత ఆహ్వానించిన సందర్భంలో మాత్రమే జి.ఎస్.లో ఉండగలరు.
- ❖ గ్రామ పంచాయతీ సర్పంచే గ్రామసభకు అధ్యక్షులుగా వ్యవహరిస్తారు.
- ❖ గ్రామసభ సమావేశానికి వైస్-ప్రెసిడెంట్ హాజరుకానప్పుడు లేక గ్రామసభ సమావేశం కొరకు ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకోని పక్షంలో సర్పంచ్ దాన్ని నిర్వహిస్తారు.
- ❖ అదేవిధంగా, గ్రామసభ సెక్రటరీ హాజరు కానప్పుడు లేక సెక్రటరీగా తన బాధ్యతలను నిర్వర్తించడానికి ఏవిధమైన చర్య తీసుకోని పక్షంలో, గ్రామసభ సభ్యులు, తమలో ఒక వ్యక్తిని ఎవరినైనా ఏకగ్రీవంగా ఎంపిక చేసుకోవచ్చు లేక గిరిజన సంక్షేమ శాఖ కమీషనర్ ఆ పదవులకు ఎన్నికలు నిర్వహించే వరకు గ్రామసభ సమావేశాలకు సెక్రటరీగా వ్యవహరించడానికి సభలోని గిరిజన సభ్యుడు ఎవరికైనా మద్దతు ఇవ్వవచ్చు.

2.	<p>ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవ్యవస్థ లేక వ్యవస్థల హాజరు:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ అధికార వ్యవహారాలన్నీ సాఫీగా సాగి పోవడానికి వాటి హాజరు తప్పనిసరి అయినప్పుడు 'పెసా' చట్టం క్రింద పేర్కొన్న అంశాలకు సంబంధించిన అన్ని గ్రామ స్థాయి ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల సంస్థాగత కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థలన్నీ ఒక ముందస్తు నోటీసు ద్వారా తప్పక జి.ఎస్.ఎదుట హాజరు కావల్సివుంది. 		<p>ప్రధాన కార్యదర్శులు లేక కమీషనర్లు / సంబంధిత అన్ని శాఖల (లైన్ డిపార్ట్‌మెంట్స్) డైరెక్టర్లు</p>
3.	<p>జి.ఎస్./జి.పి./ఎం.పి.పి. తీర్మానాలు :</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ జి.ఎస్./జి.పి. లేక ఎం.పి.పి. తీర్మానాలు, ఏవైతే అవి కచ్చితంగా అమలు జరపడం కోసం వాటిని తప్పక గౌరవించి, ఆచరించాలి. ❖ తమ విధులను సరిగా నిర్వర్తించడంలో విఫలమైన సిబ్బందికి వ్యతిరేకంగా ఒక నిర్ణీత కాల వ్యవధికి లోపల క్రమశిక్షణాచర్యలు ఏవైనా తీసుకోమని కోరుతూ లేక వివిధ కార్యక్రమాలు, ప్రణాళికలు మరియు ప్రాజెక్టుల పరిస్థితుల్లో మెరుగుదలకు లేక కచ్చితమైన అమలుకు లేక పెసాచట్టం, నియమాల క్రింద కల్పించబడ్డ ఏవేనీ ఇతర అంశాలకు సంబంధించి చేపట్టిన తీర్మానాల విషయంలో సంబంధిత శాఖల అధికారులు తాము ఎటువంటి చర్యలను తీసుకొన్నారో వివరించాలి. 		<p>ప్రధాన కార్యదర్శులు లేక కమీషనర్లు / సంబంధిత అన్ని శాఖల (లైన్ డిపార్ట్‌మెంట్స్) డైరెక్టర్లు</p>
4.	<p>జి.ఎస్. నిర్ణయం లేక క్రియాశూన్యత / నిష్క్రియత్వం :</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ జి.ఎస్. యొక్క నిర్ణయం లేక నిష్క్రియత్వం లేక అధికారిక ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు సరిగా స్పందించడంలో లేక గ్రామసభల నిర్వహణలో లేక పెసా చట్టం మరియు నియమాలు 2011 క్రింద గ్రామసభకు అప్పగించబడిన విషయాలను సక్రమంగా నిర్వహించడంలో గ్రామసభ సెక్రటరీగానీ లేక వైస్ ప్రెసిడెంట్ గానీ ఆసక్తిని చూపక పోవడంవల్ల ఇబ్బందిని ఎదుర్కొన్న వ్యక్తి ఎవరైనా లేక వ్యవస్థ ఏదైనా, గ్రామసభ సాఫీగా పని చేయడానికి వీలుగా తగు ఉత్తర్వులను జారీ చేయవలసిందిగా గిరిజన సంక్షేమశాఖ కమీషనరును కోరవచ్చు. 	(పెసా నియమం 9)	టి. డబ్ల్యూ, కమీషనర్
5.	<p>గ్రామ సభ వద్ద నగదు పెట్టె :</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ జి.ఎస్. తీర్మానంపై స్థానికంగా చందాల వసూలు లేక బయటి నుండి నిధులు, ఇంకా ఏవైనా రూపాల్లో నగదు సమీకరించి, దాన్ని తాళం కలిగిన ఒక పెట్టెలో భద్రపరచి, 		టి. డబ్ల్యూ, కమీషనర్

తేనెటిగ తేనే తెరవరి పాలు

	<p>రూ॥ 3000/- వరకూ దగ్గర ఉంచుకోవచ్చు. అంతకు మించితే బ్యాంకులో వేయాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> * నగదును ఒక పెట్టెలో ఉంచినట్లయితే ఆ పెట్టెను మరియు తాళం చెవిని జి.ఎస్. నుండి ఒక తీర్మాన రూపంలో అనుమతి పొందిన గిరిజన సభ్యుడు లేక సభ్యుల వద్ద దాచి పెట్టాలి. * ఒక ఎకౌంట్స్ రిజిస్టరు జి.ఎస్.చే నియమించబడిన ఒక గిరిజన జి.ఎస్. సభ్యునిచే నిర్వహించబడాలి. సంబంధిత సభ్యునిచే జి.ఎస్. ఎకౌంట్స్ నెలవారీ సమావేశాల్లో తప్పక సమర్పించబడు తుండాలి. 		
--	---	--	--

కాబట్టి సంబంధిత అన్ని శాఖల అధిపతుల (హెడ్స్)ను తమ క్షేత్ర స్థాయిలోని కార్యనిర్వాహకులు మరియు వివిధ స్థాయిల్లో పనిచేస్తున్న అధికారులు అందరికీ పైన పేర్కొనబడిన కార్యాచరణ మార్గదర్శక సూత్రాలను తప్పక అనుసరించాల్సిందిగా కోరుతూ తగు ఆదేశాలను జారీ చేయాలి, అలాగే వీటితో పాటు అదనంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో పెసా చట్టం మరియు నియమాలు 2011 యొక్క సమర్థవంతమైన అమలుకు, స్థానిక పరిపాలనలో గ్రామసభ మరియు ఇతర పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల పాత్రను ప్రధాన స్రవంతి పాలనలోకి తీసుకురావడానికి తగు ఆదేశాలు ఇంకా ఏమైనా వుంటే వాటిని కూడా జారీ చేయవచ్చు.

రాష్ట్ర గిరిజన సంక్షేమ శాఖ ప్రధాన కార్యదర్శి అనుమతితో,

(డా.ఎమ్.పద్మ, ఐ.ఏ.ఎస్)

గిరిజన సంక్షేమశాఖ ప్రత్యేక కమీషనర్
సంయుక్త సంచాలకులు (టీ.ఆర్.ఐ.)

గమనిక : 'పెసా' చట్టం 1998 మరియు నియమాలు 2011 అమలు కొరకు ఏ.పి. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల స్థానిక పాలనలో గ్రామసభ మరియు ఇతర పంచాయతీ రాజ్ సంస్థలను ప్రధాన పాలనా స్రవంతిలోకి తీసుకురావడానికి డా॥ పల్లా త్రినాధరలివు, ఎస్.పి.ఏం.ఓ. (LTR&PESA Act) వారిచే రూపొందించబడిన కార్యాచరణ మార్గదర్శక సూత్రాలను 'మన్నెంలో' పాఠకుల కొరకు గత రెండు సంచికల నుండి వరుసగా ప్రచురిస్తున్న సంగతి తెలిసిందే. ఇది చివరి భాగం.

వార్తలు - విశేషాలు

తూర్పు గోదావరి జిల్లా పరిచయ కార్యక్రమాలు

పర్యావరణ దినోత్సవము : 'భూగోళంపై సమస్త మానవాళితో పాటు ఇతర ప్రాణికోటి సహితం సురక్షితంగా, ఆరోగ్యవంతంగా మనుగడ సాగించాలంటే, మన చుట్టూ వుండే పర్యావరణానికి ఏమాత్రం హాని కలిగించకుండా సక్రమంగా కాపాడుకోవాలి' అని లయ సంస్థ, యువత మరియు మహిళా సాధికారత (పరిచయ) విభాగం, తూర్పు గోదావరి జిల్లా ఫీల్డ్ కో-ఆర్డినేటర్ ఇ. గౌరీశంకర్ అన్నారు. జూన్ 5వ తేదీ ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం సందర్భంగా పరిచయ విభాగం జిల్లాలోని అడ్డతీగల గ్రామంలో జూన్ 5, 2018 తేదీన పర్యావరణ పరిరక్షణ అంశంపైన బాలలకు చిత్రలేఖనం (డ్రాయింగ్) పోటీలను నిర్వహించింది. దీనిలో భాగంగా ఏర్పాటైన సమావేశంలో పాల్గొన్న పిల్లలను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ గౌరీశంకర్, ఈ అంశంపై ప్రజల్లో అవగాహనను పెంచడం కొరకు ప్రతి యేడు కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నామని చెప్పారు, భూమిపై కాలుష్యాన్ని తగ్గించడానికి ప్రతిఒక్కరు ముఖ్యంగా విద్యార్థులు మొక్కలు నాటి, పెంచి పెద్ద చేయాలని, మొక్కలు ప్రాణవాయువైన ఆక్సిజన్ విడుదలచేసి, కాలుష్యకారకమైన కార్బన్ డై ఆక్సైడ్ను పీల్చుకొనడం ద్వారా వాతావరణాన్ని కాపాడుతాయని, అలాగే నేడు మనం విచ్చలవిడిగా ఉపయోగిస్తున్న ప్లాస్టిక్ పర్యావరణానికి, ప్రాణికోటికి తీవ్రనష్టం కలిగిస్తుందని, కాబట్టి తక్షణం దీని వాడకాన్ని నిలిపివేయాలని మొమ్మన అంశాలను ఆయన వివరించారు. డ్రాయింగ్ పోటీల్లో 15 మంది బాలురు పాల్గొన్నారు. వీరిలో 1,2,3 స్థానాల్లో నిలిచిన విజేతలకు బహుమతులు అందజేయడమైంది.

'పెసా' పై అవగాహన కార్యక్రమం : లయ సంస్థ, తూర్పు గోదావరి జిల్లా, అడ్డతీగల గ్రామంలో గల సంస్థ యొక్క మూలికా వైద్య కేంద్రం 'పనంతరం' నందు 11.6.2018 మరియు 12.6.2018 తేదీలలో పంచాయతీ రాజ్ (షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలకు విస్తరణ) చట్టం (పెసా) పై రెండు రోజులపాటు ఆదివాసీ యువతకు అవగాహనను కల్పించేందుకు ఒక శిక్షణా కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. శిక్షణలో 20 మంది ఆదివాసీ యువతతో పాటు, సంస్థ సిబ్బంది కూడా పాల్గొన్నారు. ఈ శిక్షణా కార్యక్రమానికి లయ సంస్థ, రిసోర్స్ సెంటర్ ఫర్ లీగల్ యాక్షన్ (ఆర్.ఎల్.ఎ.) విభాగంలో ఫీల్డ్-కో-ఆర్డినేటర్ పుట్టా. రాంబాబు నిర్వాహకులు (రిసోర్స్ పర్సన్) గా వ్యవహరించారు. చట్ట చరిత్రను వివరిస్తూ, రాజ్యాంగంలోని 5వ షెడ్యూల్డ్ క్రిందవున్న అన్ని ప్రాంతాలకు 'పెసా' వర్తిస్తుందని, 1994 సం॥కి ముందు మైదాన ప్రాంతాలకు, గిరిజన (షెడ్యూల్డ్) ప్రాంతాలకు కూడా ఒకే విధమైన పంచాయతీ చట్టం ఉండేదని,

దానివల్ల ఆదివాసీలు ఎంతో నష్టపోవలసి వచ్చేదని, అయితే 1994లో 'గిరిజన స్వయం పాలన' (మా ఊళ్లో మా రాజ్యం) స్ఫూర్తితో కేంద్ర ప్రభుత్వం 'పెసా' చట్టం తెచ్చిందని, దీన్ని అనుసరించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1998 లో రాష్ట్ర చట్టాన్ని ఆమోదించగా, 2011 సం॥లో నియమనిబంధనలు రూపొందించబడ్డాయని చెప్పారు. ఈ చట్టం ప్రకారం ఆదివాసీ గ్రామసభకు పూర్తి అధికారం అప్పగించబడిందని, దీని గురించి నేటి ఆదివాసీ యువత సమగ్రంగా తెలుసుకొని, సక్రమంగా ఉపయోగించుకోవడం ద్వారా ఆదివాసీ గ్రామాల

జడల జడల మునీశ్వరుడు, ఆరు నెలలు భూమిలో పుట్టి పెరిగి, త్రాసులో పడి, అన్నంలో బదివచ్చే? (ఉల్లిగడ్డ)

అభివృద్ధిలో ఒక కీలక పాత్ర వహించాలని ఆయన కోరారు. ఈ సందర్భంగా, గ్రామసభ నిర్వహణ, కార్యదర్శి, ఉపాధ్యక్షుల ఎన్నిక వంటి అంశాలను వివరించారు. వీరి పదవీకాలం 5 సంవత్సరాలని, 18 సం॥ నిండి, ఓటుహక్కు కలిగిన ప్రతివ్యక్తి గ్రామసభలో సభ్యులైనని, గ్రామసభకు 1/3 వ వంతు కోరం, అందులో 50% ఆదివాసీలు ఉండాలని, చట్టం ప్రకారం యేడాదికి కనీసం 4 సార్లు, అవసరాన్ని బట్టి ఇంకా ఎక్కువ సార్లు గ్రామసభను నిర్వహించుకోవచ్చని మొదలైన అంశాలు, అలాగే గ్రామసభ మరియు రికార్డుల నిర్వహణల గురించి, సభ్యుల ఇతర సందేహాలను గురించి రిపోర్ట్ పర్సన్ కులంకషంగా చర్చించారు.

స్వయం ఉపాధిపై ఆదివాసీ యువతకు శిక్షణ : లయ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో ఏప్రిల్ 24, 2018 తేదీ నుండి 30వ తేదీ వరకు ఏడు రోజుల పాటు ఆదివాసీ యువతకు స్వయం ఉపాధి రంగాలైన ఎలక్ట్రికల్ మరియు ప్లంబింగ్ వర్క్స్ పై శిక్షణా కార్యక్రమం అడ్డతీగలలోని 'వనంతరం' నందు ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ మండలానికి చెందిన 12 మంది ఆదివాసీ యువత శిక్షణలో పాల్గొన్నారు. అడ్డతీగల మండల పరిసరాల్లో ఎలక్ట్రిషియన్స్ మరియు ప్లంబింగ్ వర్కర్లకు మంచి డిమాండు వుంది. కానీ ఆ వృత్తి నిపుణులు ఎవరూ చుట్టుప్రక్కల అందుబాటులో లేరు. అదే సమయంలో మరోప్రక్క చుట్టుప్రక్కల గ్రామాల్లో చాలామంది ఆదివాసీ యువత కొద్దోగొప్పో చదువుకొని, ఉపాధి దొరకక ఖాళీగా తిరుగుతున్నారు. లేదంటే వలసలు పోతున్నారు. కాబట్టి నిరుద్యోగులైన ఈ ఆదివాసీ యువతకు పై వృత్తులలో శిక్షణను ఇప్పించడం ద్వారా వారిలో నైపుణ్యాలను పెంచి, వారికి జీవనోపాధి మార్గాలను ముఖ్యంగా స్వయం ఉపాధిని పెంపొందించాలనే ముఖ్య ఉద్దేశ్యంతో ఈ కార్యక్రమాన్ని సంస్థ చేపట్టింది.

శిక్షణా నిర్వాహకుడైన డంకాల శ్రీను, విద్యార్థులకు ఈ ఏడు రోజుల కార్యక్రమంలో హాస్ వైరింగ్, కరెంట్ సప్లై, ఎర్డింగ్ ఇచ్చే విధానం, సర్వీస్ వైర్ ను మెయిన్ తో కలపడం, మీటరుకు సప్లై ఇవ్వడం, వైర్ కలర్స్ గుర్తుపట్టడం, స్విచ్ బోర్డుల ఏర్పాటు, అసెంబ్లింగ్ చేసే పద్ధతి మొదలైన అంశాలు, అలాగే ప్లంబింగ్ కు సంబంధించి పైపుల్లో రకాలు, సైజులు, ట్యాపులు, వాటి అసెంబ్లింగ్ మొదలైన ప్రాథమికంగా అవసరమైన అంశాలన్నిటినీ ప్రాక్టికల్ గా నేర్పించారు. శిక్షణను పూర్తిచేసిన వారికి సంస్థ టూల్ కిట్ (అవసరమైన పరికరాలు) మరియు ధృవీకరణ పత్రాల (సర్టిఫికేట్స్)ను అందించింది. శిక్షణా కార్యక్రమాన్ని సంస్థ ఏరియా కో-ఆర్డినేటర్ జి. బుల్లియ్య మరియు పరిచయ్ ఫీల్డ్ కో-ఆర్డినేటర్ ఇ. గౌరీశంకర్ పర్యవేక్షించారు.

- ఇ. గౌరీశంకర్, పరిచయ్, తూ.గో. జిల్లా

నాన్-షెడ్యూల్డ్ గిరిజనుల సమస్యలపై అవగాహన సదస్సు

18-05-2018 తేదీన సాలూరు మండలం, కొత్తవలస గ్రామంలో గిరిజన సంక్షేమ ఆశ్రమ బాలికల పాఠశాలలో ఐదవ

షెడ్యూల్డ్ గురించి అవగాహన సదస్సు జరిగింది. కార్యక్రమానికి పాల్గొంటు, సాలూరు, మక్కువ మరియు గుమ్మ లక్ష్మీపురం మండలాల నుండి సుమారుగా 85 మంది ఆదివాసీ యువత, ఉద్యోగులు మరియు వివిధ సి.బి.ఓ.ల ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు. ఈ సదస్సును ఆదివాసీ ఉద్యోగులు మరియు లయ సంయుక్తంగా నిర్వహించాయి. ఈ సమావేశానికి పి.ఎన్. అజయ్ కుమార్, సమాలోచన సంస్థ ప్రతినిధి బి. చక్రధర్ ముఖ్య ఉపన్యాసకులుగా విచ్చేసారు. లయ సంస్థ యువత మరియు మహిళా సాధికారత విభాగం కో-ఆర్డినేటర్ టి. కాంతారావు మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్

ఆదివాసీ సంఘాల సమాఖ్య విజయనగరం జిల్లా ప్రతినిధులు పి. తమ్మయ్య మరియు ఎన్. గిరిజ పాల్గొన్నారు. ఆదివాసీ ఉద్యోగుల ప్రతినిధి జయన్న ఈ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించారు. ఇక్కడ ప్రధానంగా నాన్-షెడ్యూల్డ్ గ్రామాల్లోని ఆదివాసీలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై చర్చించారు. అన్ని నాన్-షెడ్యూల్డ్ గ్రామాలను షెడ్యూల్డ్ గ్రామాలుగా గుర్తించే విధంగా ప్రభుత్వం ఒత్తిడి తీసుకురావాలని సమావేశం తీర్మానించింది.

- టి. కాంతారావు, పరిచయ్, విజయనగరం జిల్లా

దళితులపై దాడులు అరికట్టాలి - బాధ్యులను కఠినంగా శిక్షించాలి

మన రాష్ట్రం 13 జిల్లాలలో మొత్తం జనాభా 5 కోట్లు, ఇందులో దళితులు జనాభా 86 లక్షలు, ఎక్కువమంది దళితులు వ్యవసాయ కూలీలుగా, భవన నిర్మాణ కార్మికులుగా, ఆటో డ్రైవర్లుగా జీవిస్తున్నవారే. కొద్దిమంది మాత్రమే రిజర్వేషన్ వలన ఉద్యోగాలలో ఉన్నారు. కొంతమంది చదువుకుంటున్నారు. రాష్ట్రంలో దళితులపై దాడులకు, సాంఘిక బహిష్కరణలకు అంతు లేకుండా పోతుంది. అన్ని ఘటనలలోను పెత్తందార్లే నిందితులుగా వున్నారు. వారిపై కంటితుడుపు చర్యగా కేసులు పెట్టినా ఎలాంటి శిక్షలు పడలేదు. పోలీసులు, పాలకులు పెత్తందార్ల పక్షమే వహించడంతో దళితులకు న్యాయం జరగడంలేదు.

చివరికి దళితులను కొట్టి చంపిన కేసులూ దిక్కు మొక్కు లేకుండా పోతున్నాయి. కూలీ డబ్బులు చెల్లించాలని అడిగినందుకు అనంతపురం జిల్లా ముదిగుబ్బ మండలం ఉప్పలపాడులో 2017 ఫిబ్రవరి 25న ప్రకాష్ అనే దళిత యువకుడిని పెత్తందార్లు హత్యచేశారు. ఈ ఘటనలో పెత్తందార్లకు ఇప్పటికీ శిక్షపడలేదు. ప్రకాశం జిల్లా చీరాల మండలం గవినివారి పాలెంలో తలుపు తీయగానే ఎస్టీ మహిళ దేవర సుబ్బులు కనిపిస్తుందనే నెపంతో ఆమెతో తగవు పెట్టుకుని మాజీ సర్పంచ్ ఆమెను హత్యచేయించాడు. కేసు పెట్టినా ప్రజాప్రతినిధుల అండదండలు పెత్తందార్లకే ఉన్నాయి. అదే జిల్లాలో దేవరాపల్లి దళితుల భూమిని పోలీసుల సహాయంతో స్థానిక నాయకులు కబ్జా చేశారు.

ఏప్రిల్ నెలలో పుగోజిల్లా, పాలకోడేరు మం|| గరగపర్రు గ్రామంలో దళితుల సాంఘిక బహిష్కరణ, జూలై 2017లో దేవరాపల్లిలో దళితులపై దాడులు జరిగాయి. తూర్పు గోదావరి జిల్లా మగటపల్లిలోనూ, విజయనగరం జిల్లా డెంకాడ మండలం మోదవలసలోనూ, చిత్తూరు జిల్లా వెదురుకుప్పం మండలంలో జడమాకుల పల్లి మాదిగపల్లిలోనూ, ఇదే జిల్లా పుత్తూరు దగ్గర తొర్రూరులోనూ, విశాఖ జిల్లా పెందుర్తి మండలం జెర్రిపోతులపాలెం గత ఏడాది డిసెంబరు 19న దళిత మహిళపై దాడిచేసి వివస్త్రను చేసి ఆమెను అవమానించారు. ఆ గ్రామంలో 1984లో 14 ఎకరాల భూమికి ఎస్టీఆర్ ప్రభుత్వం దళితులకు పట్టా ఇచ్చింది. ఆ భూమిలో కొంత సాగు, కొంత నివాసయోగ్యంగా ఉంటుందని దళితులు భావించారు. కాని 1986లో ఏపి బేవరేజ్ కార్పొరేషన్ (బాట్లింగ్ కంపెనీ) కోసం ఈ స్థలంలో గల 13.20 ఎకరాల భూమిని కంపెనీకి కేటాయించారు. మిగతా 80 సెంట్ల దళితుల చేతిలో ఉంటూ వచ్చింది. 2017లో అధికార పార్టీ నాయకులు ఈ భూమిని కూడా ఎస్టీఆర్ హౌసింగ్ స్కీం పేరిట వారి పార్టీ కోసం కబ్జా చేసేందుకు ప్రయత్నించారు.

గుంటూరు జిల్లా తాడికొండ అడ్డరోడ్డు పెట్రోలు బంకులో సిగరెట్ తాగుతున్న వ్యక్తిని వద్దని అన్నందుకు బంకులో పనిచేస్తున్న దళిత యువకుడిపై స్థానిక నాయకులు దాడిచేశారు. సత్తెనపల్లిలో క్రోసూరు మండలం బయ్యారంలో, అమరావతి మండలం లింగాపురంలో, తాడికొండ మండల కేంద్రంలో దళితులపై దాడులు జరిగాయి. ఇదే జిల్లాలో పెదగొట్టుపాడు గ్రామంలో 31-12-2017 అర్ధరాత్రి నుండి మరుసటి రోజు 1-1-2018 మ|| 2 గంటల వరకు అధికార పార్టీకి చెందిన అగ్ర కులస్తులు దళితులపై రెండుసార్లు దాడులు చేసి తీవ్రగాయాలకు గురిచేశారు. దళితుల చర్చిలోకి మారణాయుధాలతో ప్రవేశించి మహిళలను అవమానపరిచారు. అగ్రకులస్తులపైన, దళితులపైన కేసులు నమోదు చేసినా దళితులనే అరెస్టు చేశారు. ఆ సంఘటనలో జాతీయ ఎస్పీ కమీషన్ సభ్యులు రాములుగారు గ్రామాన్ని సందర్శించి 24 గంటల్లో నిందితులను అరెస్టు చేయాలని ఆదేశించినా, ఇప్పటివరకు బాధ్యులయిన అగ్రకులస్తులు ఎవరినీ అరెస్టు చేయలేదు. ఆ గ్రామంలో సుమారు వేయి దళిత కుటుంబాలు ఉన్నాయి. ఎవ్వరికీ సెంటు భూమి కూడా లేదు. వారు వ్యవసాయ కూలీలు, భవన నిర్మాణ కార్మికులు, పెయింటర్లు, ఆటోడ్రైవర్లుగా జీవిస్తున్నారు. అక్కడ జిల్లా కలెక్టర్, పోలీస్ కమీషనర్, ఎమ్మెల్యే, మంత్రి అందరూ దళితులే.

ఇదే జిల్లాలో ఎడవల్లి గ్రామ దళితులపై దాడులు జరిగాయి. రాష్ట్రమంతటా దళిత భూములు కబ్జాకోరల్లో చిక్కుకొని ఆక్రమణలకు గురి అవుతున్నాయి. అసైన్డ్ భూముల చట్టానికి సవరణలు తీసుకురావడం ద్వారా దళితుల భూములను పెత్తందార్లు ఆక్రమిస్తున్నారు. కృష్ణాజిల్లా నందివాడ, మండపల్లి, కళిదిండి మండలాల్లో దళితులకు కేటాయించిన అసైన్డ్ భూములు అన్యాయక్రమయ్యాయి. తిరుపతి రూరల్ మండలం ఎర్రావారిపాలెం మండలాల్లో దళితులకు, శ్రమశాసనం కోసం కేటాయించిన భూములను స్థానిక పెత్తందార్లు కబ్జా చేశారు. విజయనగరం జిల్లా పూసపాటిరేగ మండలంలో కొవ్వొడ్లలో దళితులకు చెందిన కోటిరూపాయల విలువైన భూమిని స్థానిక ఎమ్మెల్యే బినామీ పేరుతో కేటాయించారు.

బతికున్నప్పుడే కాదు చనిపోయిన తర్వాత కూడా దళితులు వివక్షతను ఎదుర్కోక తప్పడంలేదు. రాష్ట్రంలోని దళితులకు చివరకు శ్రమశాసనభూమి కూడా కరువవుతోంది. రాష్ట్రం మొత్తంగా శ్రమశాసన సమస్యలున్న గ్రామాలు ఏడువేలు. శ్రమశాసనాలే లేని గ్రామాలు నాలుగువేలు. ఆక్రమణలకు గురి అయినవి సుమారు 2,500 గ్రామాలు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఉండి మండలం చిలుకూరులో దళితుల శ్రమశాసన భూమిని ఆక్రమించుకుని చేపలచెరువులను త్రవ్వాలని, రోడ్లు వేయాలని పెత్తందార్లు ప్రయత్నించారు. బాధితులను రక్షించడానికి బదులుగా వీడియోలు తీస్తూ ప్రేక్షక పాత్ర పోషించారు అక్కడున్న అధికార యంత్రాంగం. వీడియోలను కూడా పాక్షిక దృక్పథంతో చిత్రీకరిస్తుంటారు. ఎక్కడైనా దళితులు దాడిని ప్రతిఘటిస్తుంటే దానిని మాత్రమే చూపిస్తూ దానిపై కౌంటర్ కేసులు బుక్ చేసి తప్పుడు కేసులు బనాయిస్తున్నారు. ఆ తర్వాత బాధితులను బలవంతంగా రాజీలు కుదుర్చే ప్రయత్నం చేస్తారు. చట్టాన్ని అమలు చేయవలసిన వారే పెత్తందార్లు, అధికార పార్టీ ఒత్తిళ్ళకు లొంగి చట్టాన్ని దిక్కరించడం ఆందోళనకరమైన విషయం. కొన్ని చోట్ల పోలీసు అధికారులే కులదురంహకారానికి పాల్పడుతున్నారు, మరికొన్ని చోట్ల అవినీతికి లొంగిపోతున్నారు. ఏది ఏమైనా దళితులకు అన్యాయం చేస్తున్నారు.

డిమాండ్లు :

1. రాష్ట్రంలో ఇప్పటివరకు దళితులపై జరిగిన సంఘటనల అన్నింటిపై హైకోర్టు న్యాయమూర్తిచే విచారణ జరిపించాలి.
2. దాడులు అరికట్టడానికి ప్రత్యేక టాస్క్ ఫోర్స్ ఏర్పాటు చేయాలి.
3. దాడులకు పాల్పడిన వారిని అరెస్టు చేసి బాధితులకు పరిహారం చెల్లించాలి.
4. 31-5-2001న జస్టిస్ పున్నయ్య కమీషన్ చేసిన 42 సిఫార్సుల ఆధారంగా విడుదల చేసిన జి.ఓ.ను అమలు చేయాలి.
5. కోనేరు రంగారావు కమిటీ సిఫార్సులు అమలు చేయాలి.
6. దళితులపై దాడులు పునరావృతం కాకుండా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి.

వై. నూకరాజు, జిల్లా అధ్యక్షులు
 భారత నాస్తిక సమాజం, విశాఖపట్నం
 సెల్ : 9010696498 Email : ynratheist@gmail.com